

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA HOSPODÁRSKEJ INFORMATIKY**

Evidenčné číslo: 103002/I/2020/36122163605955076

**ZHODNOTENIE ROZDIELOV MEDZI ZÁKONNOU
ÚPRAVOU ÚČTOVNÍCTVA V SLOVENSKEJ A ČESKEJ
REPUBLIKE**

DIPLOMOVÁ PRÁCA

2020

Bc. Tomáš Fábry

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA HOSPODÁRSKEJ INFORMATIKY**

**ZHODNOTENIE ROZDIELOV MEDZI ZÁKONNOU
ÚPRAVOU ÚČTOVNÍCTVA V SLOVENSKEJ A ČESKEJ
REPUBLIKE**

Študijný program: Účtovníctvo a audítorstvo

Študijný odbor: Ekonómia a manažment

Školiace pracovisko: Katedra účtovníctva a audítorstva

Vedúci práce: prof. Ing. Miloš Tumpach, PhD.

Bratislava 2020

Bc. Tomáš Fábry

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že záverečnú prácu som vypracoval samostatne a že som uviedol všetku literatúru.

Dátum:

.....

ABSTRAKT

FÁBRY, Tomáš: *Zhodnotenie rozdielov medzi zákonnou úpravou účtovníctva v Slovenskej a Českej republike*. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Fakulta hospodárskej informatiky; Katedra účtovníctva a audítorstva. – Vedúci záverečnej práce: prof. Ing. Miloš Tumpach, PhD. - Bratislava: FHI EU, 2020, 55 s.

Cieľom záverečnej práce je nájsť a zhodnotiť rozdiely v zákonoch upravujúcich účtovníctvo v Slovenskej a Českej republike. Práca je rozdelená do troch kapitol a pozostáva z jedenástich tabuliek a troch obrázkov. Ťažiskom práce je porovnanie dvoch dominantných právnych predpisov v oblasti účtovníctva. V prvej kapitole je opísaný súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí a takisto základné účtovné zásady ktoré sú aplikované do národných účtovných legislatív. Prvá kapitola je zameraná okrem zákonov aj na nadnárodnú právnu úpravu účtovníctva. Druhá kapitola sa zaoberá cieľom práce, metodikou práce a metódami skúmania, ktoré sú v práci použité. V poslednej kapitole sú opísané výsledky práce a diskusia. Kapitola analyzuje konkrétne rozdiely v právnych predpisoch oboch krajín. Zameriava sa na štruktúru zákonov o účtovníctve, rozsah vedenia účtovníctva, účtovnú závierku, inventarizáciu a záverečné ustanovenia zákonov. Pozornosť je venovaná aj dôležitým definíciám ako účtovná jednotka alebo subjekt verejného záujmu.

Kľúčové slová: národná účtovná legislatíva v SR, národná účtovná legislatíva v ČR

ABSTRACT

FÁBRY, Tomáš: *Evaluation of differences between the legal regulation of accounting in the Slovak and Czech Republic* – Economic University in Bratislava. Faculty of Economics Informatics; Department of accounting and auditing. – Supervisor: prof. Ing. Miloš Tumpach, PhD. - Bratislava: FHI EU, 2020, 55 p.

The aim of the final work is to find and evaluate the differences in the laws governing accounting in Slovakia and the Czech Republic. The work is divided into three chapters and consists of eleven tables and three figures. The focus of the work is a comparison of two dominant legal regulations in the field of accounting. The first chapter describes the current state of the issue at home and abroad, as well as the basic accounting principles that are applied in national accounting legislation. The first chapter focuses not only on laws but also on supranational legal regulation of accounting. The second chapter deals with the aim of the work, the methodology of the work and the research methods that are used in the work. The last chapter describes the results of the work and discussion. The chapter analyzes specific differences in the legislation of both countries. It focuses on the structure of accounting laws, the scope of bookkeeping, financial statements, inventory and final provisions of laws. Attention is also paid to important definitions as an accounting entity or a public interest entity.

Keywords: national accounting legislation in SR, national accounting legislation in ČR

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK:

CP	cenné papiere
ČR	Česká republika
EÚ	Európska únia
FO	fyzická osoba
IAS	International Accounting Standard
IASB	International Accounting Standard Board
IFRS	International Financial Reporting Standard
IČO	Identifikačné číslo osoby
IÚZ	individuálna účtovná závierka
Kč	Česká koruna
KÚZ	konsolidovaná účtovná závierka
mld.	miliarda
PO	právnická osoba
Sb.	Zbierka zákonov v Českej republike
SR	Slovenská republika
ÚJ	účtovná jednotka
ÚO	účtovné obdobie
ÚP	účtovný prípad
ÚZ	účtovná závierka
VI	vlastné imanie
VH	výsledok hospodárenia
VÚC	Vyšší územný celok
VZaS	výkaz ziskov a strát
Zb.	Zbierka zákonov
ZI	základné imanie
ZoÚ	zákon o účtovníctve
ZoÚ ČR	zákon č. 563/1991 Sb. o účtovníctve v znení neskorších predpisov
ZoÚ SR	zákon č. 431/2002 Zb. o účtovníctve v znení neskorších predpisov

ZOZNAM TABULIEK A OBRÁZKOV:

Tabuľka č. 1 - Štruktúra zákonov o účtovníctve	28
Tabuľka č. 2 - Vymedzenie pojmu účtovná jednotka	30
Tabuľka č. 3 - Rozdelenie ÚJ do veľkostných skupín.....	32
Tabuľka č. 4 - Vymedzenie pojmu subjekt verejného záujmu.....	33
Tabuľka č. 5 - Vedenie jednoduchého účtovníctva/zjednodušeným rozsahom	35
Tabuľka č. 6 - Účtovné knihy v sústave podvojného účtovníctva	36
Tabuľka č. 7 - Stanovenie povinnosti mať ÚZ overenú audítorom	42
Tabuľka č. 8 - Oceňovacie veličiny	43
Tabuľka č. 9 – Oceňovanie obstarávacou cenou.....	43
Tabuľka č. 10 - Doba uchovávania účtovných záznamov	46
Tabuľka č. 11 - Stanovenie výšky pokuty za porušenie zákona	47
Obrázok č. 1 - Počet subjektov v konsolidovanom celku Česká republika	40
Obrázok č. 2 – Prehľad hodnôt z účtovných výkazov za ČR (v mld. Kč)	40
Obrázok č. 3 - Prehľad údajov zo súhrnnej ÚZ verejnej správy SR.....	41

OBSAH

ÚVOD.....	9
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí.....	11
1.1 Základné účtovné zásady a princípy platné v účtovnej legislatíve.....	12
1.2 Vplyv regulácie účtovníctva EÚ na národné účtovné predpisy SR a ČR	17
1.3 Regulácia účtovníctva v Slovenskej republike.....	19
1.3.1 Vývoj zákona č. 431/2002 Zb. o účtovníctve od roku 2014.....	20
1.4 Regulácia účtovníctva v Českej republike	22
1.4.1 Vývoj zákona č. 563/1991 Sb. o účtovníctve od roku 2014	23
2 Cieľ, úlohy a metodika práce	26
3 Výsledky práce a diskusia.....	28
3.1 Štruktúra zákonov o účtovníctve	28
3.2 Rozsah vedenia účtovníctva, účtovné doklady a účtovné knihy	34
3.3 Účtovná závierka	38
3.4 Oceňovanie	43
3.5 Inventarizácia, účtovná dokumentácia a úschova účtovných záznamov.....	45
3.6 Záverečné ustanovenia zákonov o účtovníctve	47
ZÁVER:	49
Zoznam použitej literatúry:.....	51
PRÍLOHY	55

ÚVOD

Právny systém v Slovenskej a Českej republike bol pomerne dlhé obdobie jednotný. V roku 1993 sa cesty oboch príbuzných národov začali uberať vlastným smerom. Obe krajiny dodnes čerpajú výhody zo spolupráce, ktorá v podobe spoločnej republiky oficiálne trvala 68 rokov s konštitučnými zmenami a prerušením druhou svetovou vojnou. Najmä v období Československej socialistickej republiky a Českej a slovenskej federatívnej republiky nadobudli platnosť mnohé zákony, ktoré dodnes ovplyvňujú život v oboch krajinách. Zákony sa však, ako každá iná oblasť ľudského poznania, neustále vyvíjajú a sú v nich zachytené stále nové informácie. Rovnako ako zákony sa neustále vyvíja aj účtovníctvo ako jeden z vedných odborov ekonómie. Česká a Slovenská republika toho majú stále veľa spoločného. Po kultúrnej aj rečovej stránke sa jedná o príbuzné národy. Prakticky nulová rečová bariéra je jedným z dôvodov prečo veľa ľudí z Českej republiky pracuje alebo podniká na Slovensku a takisto to platí aj obrátene.

Pre účely našej práce sme pracovali s podmienkami, ktoré sa týkajú právnických osôb podnikateľov, ktorí účtujú v sústave podvojného účtovníctva a zostavujú individuálnu účtovnú závierku. Práve pre podnikateľov sú informácie o finančnej situácii podniku mimoriadne dôležité. Úspešnosť v podnikaní závisí od aktuálnych, včasných a kvalitných informácií. Zdrojom informácií potrebných pre podnik aj pre okolie, s ktorým podnik prichádza do styku je účtovníctvo. Účtovníctvo nevzniklo náhodne, ale je bezprostredne spojené s podnikaním a existenciou podnikov. Vzniklo a vyvíjalo sa ako nástroj riadenia podniku. Úlohou podniku ako ekonomického subjektu je výroba statkov a poskytovanie služieb na uspokojovanie potrieb ľudí.

Danú tému som sa rozhodol spracovať z dôvodu pomerne veľkých rozdielov medzi zákonnou úpravou účtovníctva. To že sa dva štáty ktoré sa rozdelili uberajú vlastnou cestou aj v oblasti legislatívy je spôsobené viacerými faktormi. Rozdiely nastávajú aj pri aplikácii všeobecne záväzných právnych predpisov ktoré vydávajú orgány Európskej únie. Je dôležité rozdiely pomenovať a zhodnotiť to, aký môžu mať vplyv na účtovné jednotky v oboch štátoch. Práca môže napomôcť podnikateľom predísť rôznym nedorozumeniam a sankciám od orgánov štátnej správy. Právnické a fyzické osoby, ktoré zvažujú rozšíriť svoju činnosť na Slovensku republiku alebo Českú republiku, môžu v práci nájsť argumenty v účtovnej legislatíve.

Prvá časť diplomovej práce je zameraná na aplikáciu základných účtovných zásad a princípov do zákonov o účtovníctve v Českej a Slovenskej republike. Práca sa v prvej časti venuje takisto nadnárodnej právnej úprave účtovníctva a vývoju zákonov o účtovníctve z chronologického hľadiska od roku 2014. V druhej časti sú zhrnuté metódy a postupy pri písaní práce a stanovenie cieľa práce. Tretia, záverečná časť práce analyzuje konkrétne rozdiely v právnej úprave účtovníctva. Ťažiskovými právnymi predpismi sú pritom zákony o účtovníctve. Pri komparácii jednotlivých ustanovení zákonov je v práci použitá tabuľková forma.

Táto diplomová práca zohľadňuje právny stav k 15. aprílu 2020.

1 SÚČASNÝ STAV RIEŠENEJ PROBLEMATIKY DOMA A V ZAHRANIČÍ

Na účtovníctvo sa môžeme pozerat' ako na súčasť informačného systému podniku. Baštincová (2016) považuje účtovníctvo za najucelenejší, najkomplexnejší a vnútorne usporiadaný systém, ktorý poskytuje informácie o výnosnosti vložených vstupov do podnikania, o hospodárskej činnosti, finančnej situácii, ekonomickej stabilite podniku a jej výsledku v peňažných jednotkách rôznym používateľom. Účtovníctvo ako informačný systém sa vo všeobecnosti rozdeľuje na dve oblasti a to na finančné účtovníctvo a manažérske účtovníctvo. Finančné účtovníctvo podľa Šlosárovej a Blahušiakovej (2016) plní predovšetkým dokumentačnú funkciu. Je základňou pre všetky informačné disciplíny na úrovni podniku ako celku. Z hľadiska času tento usporiadaný systém informácií predstavuje bežné účtovníctvo, ktoré tvoria účtovné záznamy počas celého účtovného obdobia a účtovnú závierku, čiže účtovné výkazy ktoré sa zostavujú k určitému presne stanovenému dátumu, koncu účtovného obdobia.

Pojem ktorý pomenúva metodiku účtovania ktorá je uplatňovaná na území jednotlivých štátov sa nazýva národný účtovný systém. Podľa Pakšiovej a Janhubu (2012) môže byť národná regulácia účtovníctva založená buď na platforme právnych noriem alebo zvykového práva. Podľa používanej platformy sa spravidla rozlišujú dva prístupy k vedeniu účtovníctva a k zostavovaniu účtovnej závierky, ktoré vo svete dominujú, a to kontinentálny a anglo-americký. Kým anglo-americký je charakteristický pre USA, Kanadu a Veľkú Britániu, kontinentálny prístup je charakteristický okrem mnohých iných krajín aj pre Slovenskú a Českú republiku. Regulácia účtovníctva podľa kontinentálneho prístupu vo forme právnych noriem vychádza koncepčne z rímskeho práva (všetko má byť upravené zákonom) a je v právomoci štátneho (resp. jemu na úroveň postaveného) orgánu. Takýmito orgánmi sú v podmienkach ČR aj SR ministerstvá financií alebo finančná správa. V anglo-americkom prístupe sa nestretávame s takou striktnou reguláciou všetkých odvetví a viac sa používa takzvané zvykové právo.

V oblasti účtovníctva sú v oboch krajinách dominantné zákony o účtovníctve. Na Slovensku je to zákon č. 431/2002 Zb. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len ZoÚ SR). V Českej republike je to zákon 563/1991 Sb. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len ZoÚ ČR). Z historického hľadiska môžeme za predchodcov súčasných zákonov o účtovníctve považovať napríklad zákon č. 116/1946 Sb. o jednotnej organizácii

podnikového počtovníctva ktorý bol schválený vo vtedajšom Československu v povojnovom období. Další zákon ktorý možno považovať za predchodcu zákonov o účtovníctve bol schválený v roku 1971, šlo o zákon č. 21/1971 Sb. o jednotnej sústave sociálno-ekonomických informácií. Zákon o účtovníctve v Slovenskej republike vznikol ako zásadná zmena pôvodného zákona o účtovníctve č. 563/1991 Sb. ktorý je v Českej republike stále účinný. ZoÚ SR prešiel od nadobudnutia účinnosti v roku 2003 viacerými novelizáciami, ktoré sú analyzované v chronologickom poradí v časti práce s názvom *vývoj zákona č. 431/2002 Zb. o účtovníctve od roku 2014*. Rovnako sú spracované aj novelizácie ZoÚ ČR.

V súčasnej dobe je zo strany Ministerstva financií Českej republiky v procese návrh legislatívnych zmien, ktoré smerujú k úplne novému zákonu o účtovníctve v ČR. Ministerstvo financií vytvorilo v apríli 2019 dokument s názvom súhrn koncepcie novej účtovnej legislatívy 2020 – 2030 diskusný materiál. Dokument je voľne dostupný na internetových stránkach Ministerstva financií Českej republiky v časti účtovníctvo a účtovníctvo štátu pod názvom článku vyhodnocení veřejné konzultace k souhrnu řešení koncepce nové účetní legislativy¹. Tento dokument bol vypracovaný prostredníctvom odbornej pracovnej skupiny vytvorenej námestníkom ministra financií ČR. Odbornú pracovnú skupinu tvorili napríklad Česká národní banka, Komora auditorů ČR, Vysoká škola ekonomická v Praze, Komora certifikovaných účetníků, Akadémiya věd České republiky a iné organizácie, ktoré svojou odbornosťou a profesionálnymi vedomosťami môžu prispieť k novej a prehľadnejšej legislatíve v oblasti účtovníctva. V rámci uvedeného materiálu sú pomenované koncepčné nedostatky zákona o účtovníctve, oblasti a pojmy ktoré v zákone chýbajú a takisto sú stanovené možné budúce nápravy, ktoré by mali byť zakomponované v novom zákone o účtovníctve ČR.

1.1 Základné účtovné zásady a princípy platné v účtovnej legislatíve

Predtým, ako sa budeme v tretej časti venovať tomu, v čom sú zákony obidvoch krajín odlišné, by sme radi analyzovali to čo zákony spája. V súčasnej situácii sa Európska únia snaží do čo najväčšej miery zjednotiť vykazovanie v rámci členských krajín. Národné

¹ Dostupné z <https://www.mfcr.cz/cs/o-ministerstvu/verejne-diskuze/2018/verejna-konzultace-k-souhrnu-reseni-konc-33609&prev=search>

účetné systémy by mali mať za cieľ to, aby všetci ktorí zostavujú výkazy, mali na pamäti nasledovné zásady a princípy podvojného účtovníctva. Podľa Šlosárovej a Blahušiakovej (2017) účtovné zásady delíme na elementárne a všeobecne uznávané. Jednou z najvýznamnejších zásad je *zásada verného a pravdivého zobrazenia*. ZoÚ SR v § 7 ods. 1 pokladá za verné a pravdivé vedenie účtovníctva ak účtovná jednotka vedie účtovníctvo tak, aby účtovná závierka poskytovala verný a pravdivý obraz o skutočnostiach, ktoré sú predmetom účtovníctva, a o finančnej situácii účtovnej jednotky. V ZoÚ ČR konkrétne v § 7 ods. 1 a 2 je uvedené, že zobrazenie je verné, ak obsah položiek účtovnej závierky odpovedá skutočnému stavu, ktorý je pritom zobrazený v súlade s účtovnými metódami, ktorých použitie je účtovnej jednotke uložené na základe zákona. Zobrazenie je poctivé, ak sú pri ňom použité účtovné metódy spôsobom ktorý vedie k dosiahnutiu vernosti. Český zákon o účtovníctve sa navyše zameriava aj na používateľov účtovnej závierky ktorí na základe informácií z ÚZ uskutočňujú ekonomické rozhodnutia. V prípade kedy si účtovná jednotka môže zvoliť medzi viacerými možnosťami danej účtovnej metódy a zvolená možnosť by nezodpovedala skutočnému stavu, je ÚJ povinná zvoliť inú možnosť ktorá skutočnému stavu zodpovedá. Zásada verného a pravdivého zobrazenia je pri vedení účtovníctva a zostavovaní účtovnej závierky najdôležitejšia a je nadradená všetkým ostatným zásadám. Avšak na to, aby sa zabezpečil zmysel verného a pravdivého zobrazenia, je potrebné dodržiavať všetky ostatné účtovné zásady.

Akruálny princíp je ťažiskový princíp pri vedení účtovníctva, ide o vecnú a časovú súvislosť nákladov a výnosov. Náklady a výnosy sa musia vykázat v tom účtovnom období, s ktorým časovo a vecne súvisia, teda v období kedy vzniknú a nie v účtovnom období v ktorom došlo k príjmu alebo výdaju peňazí. Akruálny princíp je v ZoÚ SR upravený v § 3 ods. 1 a 2. Účtovná jednotka účtuje a vykazuje účtovné prípady v období, s ktorým časovo a vecne súvisia. Ak túto zásadu nemožno dodržať, účtovná jednotka ich zaúčtuje a vykáže v období, keď sa tieto skutočnosti zistili. Náklady a výnosy účtuje účtovná jednotka v tom účtovnom období, v ktorom vznikli, bez ohľadu na deň ich úhrady, inkasa alebo na deň vyrovnaní iným spôsobom. Výdavky a príjmy účtuje účtovná jednotka vždy v tom ÚO, v ktorom dôjde k ich úhrade alebo inkasu. V ZoÚ ČR je akruálny princíp definovaný v § 3 ods. 1 takmer rovnako.

Zásada pokračovania v činnosti, podstatou tejto zásady je predpoklad že účtovná jednotka bude schopná nasledujúcich minimálne 12 mesiacov pokračovať vo svojej činnosti. V ZoÚ SR je táto zásada definovaná v § 7 ods. 4 ako povinnosť účtovnej jednotky použiť

účtovné zásady a účtovné metódy spôsobom, ktorý vychádza z predpokladu, že bude pokračovať vo svojej činnosti a že u nej nenastáva žiadna skutočnosť, ktorá by ju obmedzovala alebo jej zabraňovala v tejto činnosti pokračovať aj v blízkej budúcnosti, minimálne 12 mesiacov od dátumu, ku ktorému sa zostavila riadna ÚZ. V prípade, že ÚJ má informáciu o tom, že u nej takáto skutočnosť nastáva, je povinná použiť tomu zodpovedajúci spôsob účtovania, pričom je povinná uviesť informáciu o použitom spôsobe v účtovnej závierke v časti poznámky. Dôvody ohrozenia nepretržitého pokračovania môžu byť napríklad vykazované straty v posledných účtovných obdobiach, strata dôležitých dodávateľov alebo odberateľov, platobná neschopnosť a mnoho ďalších. V podmienkach ZoÚ ČR podľa § 7 ods. 3 je účtovná jednotka povinná informovať o zmene spôsobu účtovania, ktorý napovedá nepokračovaniu ÚJ ďalších 12 mesiacov, v prílohe účtovnej závierky.

Ďalšou dôležitou zásadou je *zásada účtovnej jednotky*. Sledovanie stavu a pohybu aktív, pasív, nákladov, výnosov, zisťovanie výsledku hospodárenia a zostavovanie účtovnej závierky sa robí vždy za účtovnú jednotku. V prípade, že ide o ekonomický celok v ktorom je kapitálovo prepojených viac účtovných jednotiek môže materskej účtovnej jednotke vzniknúť povinnosť zostaviť konsolidovanú účtovnú závierku, ktorá podľa Hornickej (2018) poskytuje komplexný finančný pohľad na takéto skupiny podnikov. V konsolidovanej účtovnej závierke môže používateľ nájsť informácie o finančnej situácii a finančnej výkonnosti skupiny podnikov (tzv. konsolidovaného celku). Konsolidovaný celok tvorí materská účtovná jednotka a všetky jej dcérske účtovné jednotky. Každý konsolidovaný celok alebo samostatná účtovná jednotka je zodpovedná za vedenie svojho účtovníctva aj za zostavenie účtovnej závierky. Táto zodpovednosť nezaniká ani v prípade externého vedenia účtovníctva. V § 5 ods. 1 je v oboch zákonoch o účtovníctve stanovené, že účtovné jednotky môžu vedením svojho účtovníctva poveriť aj inú právnickú alebo fyzickú osobu.

V *zásada účtovného obdobia* ide o povinnosť účtovnej jednotky viesť účtovníctvo počas celého účtovného obdobia. Podľa ZoÚ SR § 3 ods. 3 a 4 je účtovné obdobie kalendárny rok, ak zákon neustanovuje inak. Účtovným obdobím môže byť aj hospodársky rok, teda obdobie nepretržite po sebe idúcich 12 kalendárnych mesiacov, ktoré nie je zhodné s kalendárnym rokom. K zmene účtovného obdobia môže dôjsť len k prvému dňu v kalendárnom mesiaci. O uplatnení účtovného obdobia ktorým je hospodársky rok musí účtovná jednotka informovať daňový úrad buď do 30 dní odo dňa vzniku účtovnej jednotky alebo najmenej 15 dní pred zmenou účtovného obdobia. V podmienkach Slovenskej

republiky môžu všetci podnikatelia účtujúci v sústave podvojného účtovníctva použiť ako účtovné obdobie hospodársky rok. ZoÚ ČR v § 3 ods. 2 a 3 definuje účtovné obdobie ako obdobie nepretržite po sebe nasledujúcich 12 mesiacov. Účtovné obdobie sa buď zhoduje s kalendárnym rokom alebo je hospodárskym rokom. V podmienkach Českej republiky môže byť hospodárskym rokom len obdobie, ktoré začína len prvým dňom kalendárneho mesiaca, okrem mesiaca január. Ak účtovná jednotka v ČR chce prejsť na účtovné obdobie hospodársky rok je povinná o tom informovať miestne príslušného správcu dane z príjmov. Lehota na informovanie správcu dane je najmenej tri mesiace pred plánovanou zmenou alebo pred koncom bežného účtovného obdobia podľa toho ktorý termín nastáva skôr.

Pri *zásade bilančnej continuity* ide o dodržania pravidla že začiatkové stavy účtov sa rovnajú konečným zostatkom, v prípade bezprostredne nasledujúcich účtovných období. Konečné zostatky sa stanú v ďalšom účtovnom období začiatkovými stavmi. Výnimku z tohto pravidla tvoria účty účtovnej triedy 5 (náklady) a účtovnej triedy 6 (výnosy).

Ďalšou dôležitou zásadou podľa § 8 ods. 4 ZoÚ SR je *zásada preukázateľnosti účtovníctva*. Dodržaná je vtedy, ak sú všetky účtovné záznamy preukázateľné a účtovná jednotka vykonala inventarizáciu. Práca sa inventarizácií bližšie venuje v tretej časti. V zákone o účtovníctve v Českej republike je problematika preukázateľnosti stanovená obdobne takisto v § 8 ods. 4. Rovnaké zoradenie jednotlivých ustanovení v rámci slovenského a českého zákona a v mnohých prípadoch totožný, alebo podobný výklad ustanovení je dôkazom toho, že obidva zákony vychádzajú zo spoločného základu a majú stále veľa spoločného.

Bilančný princíp je podľa Kršekovej (2016) základom pri vedení podvojného účtovníctva. Podľa tohto princípu sa na majetok účtovnej jednotky vždy pozeráme z dvoch pohľadov. Prvým pohľadom je forma majetku ktoré účtovná jednotka vlastní a vykazuje v súvahe. Druhým pohľadom je zdroj financovania majetku teda z akých zdrojov bol majetok získaný. Zdroje financovania majetku sa delia na vlastné a cudzie. Pri zostavovaní súvahy je bilančný princíp základom a takisto sú od neho odvodené podvojnú účtovné zápisy. Podstatou *zásady merania pomocou peňažnej jednotky* je povinnosť viesť účtovníctvo a zostavovať účtovnú závierku v peňažných jednotkách meny euro podľa § 4 ods. 7 ZoÚ SR. V podmienkach Českej republiky platí povinnosť viesť účtovníctvo a zostavovať účtovnú závierku v peňažných jednotkách českej koruny, podľa § 3 ods. 12 ZoÚ ČR. V oboch krajinách platí že ak sú pohľadávky, záväzky alebo peňažné prostriedky vyjadrené v inej mene ako domácej, je ÚJ povinná ich oceniť aj vo svojej aj v cudzej mene.

Zásada kontinuity v používaní účtovných zásad a účtovných metód sa nazýva sa aj zásadou stálosti metód. Cieľom tejto zásady je zaistiť, aby bolo možné porovnať dve za sebou idúce účtovné obdobia. Táto zásada stanovuje, že usporiadanie a označovanie položiek v súvahe a výkaze ziskov a spôsob oceňovania sa nesmie meniť v nasledujúcom účtovnom období. Účtovné jednotky ich môžu meniť iba z dôvodu zmeny podnikateľskej činnosti alebo z dôvodu spresnenia verného zobrazenia, pričom o každej takejto zmene je účtovná jednotka povinná informovať v poznámkach. V ZoÚ SR zásadu kontinuity v používaní účtovných zásad a účtovných metód upravuje § 7 ods. 3. V Českej republike je v zákone o účtovníctve táto zásada definovaná obdobne, konkrétne v § 7 ods. 4 s rozdielom povinnosti informovania o zmenách účtovných metód v prílohe.

Podstatou *zásady prednosti obsahu pred formou* je podľa Hauzarovej (2017) zameranie účtovnej jednotky na zobrazenie ekonomickej podstaty transakcie, nie len jej právnej formy. Účtovníctvo by sa malo snažiť zachytiť skutočný ekonomický význam transakcie. Účtovná jednotka je povinná preskúmať podstatu účtovného prípadu a použiť účtovné metódy ktoré vecne zobrazujú danú situáciu. Ďalšou zásadou je *zásada zákazu kompenzácie*. Podľa Šlosárovej (2016) zásada zákazu kompenzácie patrí medzi jednu zo všeobecných zásad. Zakazuje vzájomné vyrovňovanie medzi položkami majetku a zdrojmi majetku, nákladmi a výnosmi, príjmami a výdavkami. Táto zásada zaisťuje, aby boli tieto položky správne vykázané. To okrem iného znamená, že inému používateľovi poskytne úplný prehľad o celkových položkách vykazovaných v účtovnej závierke Podľa ZoÚ SR § 7 ods. 5 účtovná jednotka účtuje majetok a záväzky, náklady a výnosy, výdavky a príjmy v účtovných knihách a zobrazuje ich v ÚZ samostatne bez ich vzájomného započítania s výnimkou niektorých prípadov upravených účtovnými zásadami pre účtovné jednotky zriadené podľa osobitných predpisov. Výnimku zo zásady kompenzácie má pri účtovaní napríklad Národná banka Slovenska. Takisto výnimku má správcovská spoločnosť a zahraničná správcovská spoločnosť. ZoÚ ČR upravuje zásadu zákazu kompenzácie v § 7 ods. 6. Účtovné jednotky v podmienkach Českej republiky sú povinné účtovať o aktívach a pasívach, finančných prostriedkoch štátneho rozpočtu alebo finančných prostriedkoch územných samospráv, nákladoch a výnosoch v účtovných knihách a zobrazovať ich v ÚZ bez ich vzájomného zúčtovania. Výnimky zo zásady kompenzácie sú podľa Hauzarovej (2017) napríklad kompenzácia dobropisov alebo refundácií týkajúcich sa konkrétnej nákladovej, prípadne výnosovej, položky vzťahujúcej sa na jedno účtovné obdobie. Kompenzovať sa môžu aj rozdiely zistené pri inventarizácií, ktoré vznikli v tom istom

inventarizačnom období preukázateľne neúmyselnou zámenou druhov u ktorých je to pravdepodobné vzhľadom na charakter zásob.

Zásada oceňovania v historických cenách podľa ktorej sa historické ceny vzťahujú na obdobie, kedy bol majetok kúpený alebo vytvorený vlastnou činnosťou a kedy vznikol záväzok. Vychádza sa z cien ktoré boli platné v minulosti. Podľa Šlosárovej (2016) historické ceny patria medzi najrozšírenejší spôsob oceňovania. Výhodou tejto zásady je pomerne jednoduchá preukázateľnosť. *Zásada opatrnosti* znamená rozumné posúdenie skutočnosti v neistých podmienkach, napríklad vzhľadom na zabezpečenie nepretržitosti pokračovania v činnosti. Podľa Kršekovej (2017) pri uplatnení zásady opatrnosti sa majetok a výnosy nemôžu nadhodnotiť a záväzky a náklady sa nemôžu podhodnotiť. Zásada opatrnosti pozostáva zo štyroch základných princípov. *Imparitný* princíp stanovuje že ÚJ ku dňu zostavenia účtovnej závierky zohľadňuje predpokladané riziká a straty týkajúce sa majetku a záväzkov. Týmto princípom sa zabezpečí že o očakávaných nákladoch sa účtuje a vykazujú sa v ÚZ a naopak o očakávaných výnosoch sa neúčtuje a nevykazujú sa v účtovnej závierke. Druhý princíp je *realizačný* princíp, podľa ktorého sa v účtovnej závierke vykazujú len tie výnosy ktoré boli ku dňu zostavenia ÚZ už zrealizované. Tretí princíp je *princíp nižšej ceny* ktorý zaisťuje, že majetok sa v súvahe vyказuje v najnižšom možnom ocenení ktoré je možné vzhľadom na právnu úpravu účtovníctva. Nástrojmi ktorými sa dodržiava zásada opatrnosti podľa tohto princípu sú rezervy a opravné položky. Posledným princípom je *princíp osvetľovania hodnoty*. Medzi dňom ku ktorému sa zostavuje ÚZ a dňom kedy účtovná závierka skutočne zostavená môže ÚJ získať informácie ktoré môžu byť dôležité pre používateľov účtovnej závierky. Tieto informácie účtovná jednotka uvedie v poznámkach resp. v prílohe účtovnej závierky v podmienkach Českej republiky.

V *zásade vecného a časového priradovania nákladov k výnosom* ide o takzvaný princíp súmerateľnosti. Očakáva sa priradovanie nákladov k výnosom ktoré sa týkajú toho istého ÚO a z ktorých je na konci účtovného obdobia vypočítaný výsledok hospodárenia.

1.2 Vplyv regulácie účtovníctva EÚ na národné účtovné predpisy SR a ČR

Súčasná Európska únia je podľa Holuba (2016) právnym nástupcom troch Európskych spoločenstiev. Prvé zo spoločenstiev bolo Európske spoločenstvo uhlia a ocele, druhé bolo Európske hospodárske spoločenstvo a tretie bolo Európske spoločenstvo pre

atómovú energiu. Tieto spoločenstvá rozhodovali o dôležitých odvetviach hospodárstva členských štátov. Zbližovanie nie len účtovných systémov sa v rámci západnej a strednej Európy začalo už v roku 1957, spoločne so vznikom Európskeho hospodárskeho spoločenstva. V takzvanej *Rímskej zmluve*, ktorá bola najdôležitejším dokumentom pri zakladaní spoločenstva, boli spomenuté požiadavky zjednotenia právnych, ekonomických a sociálnych podmienok členských štátov. Ďalším dôležitým dokumentom bola Zmluva z 8. apríla 1965 ktorou sa bola založená spoločná Rada a Komisia Európskych spoločenstiev. V roku 1986 boli doplnené a zmenené ustanovenia Rímskej zmluvy zmluvou ktorá sa nazýva *Jednotný Európsky akt*. Po nadobudnutí platnosti Jednotného Európskeho aktu sa boli Európskemu parlamentu pridelené právomoci pri tvorbe legislatívy.

V roku 1992 bola v Maastrichte podpísaná zmluva o Európskej únii. V súlade s týmto dokumentom sa Únia zakladá na troch pilieroch, spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politike, spravodlivosti a vnútorných veciach v rámci členských štátov a zakladaní na Európskych spoločenstvách. Maastrichtská zmluva okrem iného rozdelila právo Európskej únie na komunitárne právo a úniové právo. Od roku 2003 bol v Slovenskej a Českej republike spustený proces aproximácie právnych noriem s právom Európskej únie. Aproximácia práva Európskej únie sa deje pomocou nariadení, smerníc a rozhodnutí, ktoré sú publikované v Úradnom vestníku Európskej únie. *Nariadenie* predstavuje nástroj unifikácie právnych predpisov členských štátov, keďže jeho prostredníctvom sa zavádza jednotná úprava v oblasti spoločných politík Európskej únie. Podľa Holuba a kol. (2016) nariadenie platí v každom členskom štáte Európskej únie jednotne a bezprostredne, bez implementácie do vnútroštátneho práva a zároveň potláča aplikáciu jemu odporujúceho vnútroštátneho práva. Nariadenia sú vyjadrení nadštátneho charakteru práva Európskej únie. Nariadenia na svoju platnosť nepotrebujú ratifikáciu ani žiadny vykonávací predpis zo strany členského štátu. Prostredníctvom nariadenia EP a Rady 1606 z roku 2002 boli prvý krát v Európskej únii prijaté medzinárodné účtovné štandardy, v súčasnosti známe pod skratkou IFRS. Vytvára ich nezávislá organizácia IASB (International Accounting Standards Board), ktorá má sídlo v Londýne.

V hierarchickom poradí druhým nástrojom harmonizácie a zbližovania vnútroštátnych právnych poriadkov členských štátov sú *smernice*. Európska únia v smernici stanoví cieľ ktorý sa má dosiahnuť. Smernice je potrebné transponovať do vnútroštátneho práva do určeného dátumu aj s odkazom na ich konkrétne znenie. Jedna z najvýznamnejších smerníc ktorá v súčasnosti upravuje oblasť účtovníctva bola prijatá roku 2013. Ide o

Smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2013/34/EÚ z 26. júna 2013 o ročných účtovných závierkach, konsolidovaných účtovných závierkach a súvisiacich správach určitých druhov podnikov. Nadobudnutím účinnosti táto smernica zároveň zrušila účinnosť tzv. štvrtej smernice (z roku 1978) a siedmej smernice (z roku 1983) ktoré dovtedy upravovali účtovníctvo a zostavovanie individuálnych resp. konsolidovaných účtovných závierok.

Jedným z cieľov tejto smernice je harmonizácia požiadaviek na malé podniky v celej Európskej únii, pričom vychádza zo zásady najskôr myslieť na malých a zabráňuje nadmernému administratívne zaťaženie týchto podnikov. Na vymedzenie podnikov ktoré spadajú pod štatút mikro alebo malej účtovnej jednotky stanovila smernica kritéria ktoré boli členské štáty povinné zahrnúť do účtovnej legislatívy do 20. júla 2015. Bližšie sa veľkostným kritériám bude práca venovať v tabuľke č. 3 – rozdelenie ÚJ do veľkostných skupín. Veľký dôraz je kladený takisto na dodržiavanie zásady prednosti pred formou. V prílohe zákonov o účtovníctve v Slovenskej aj Českej republike sa nachádza zoznam preberaných právne záväzných aktov Európskej únie kde môžeme nájsť aj vyššie uvádzanú smernicu. Nadnárodná regulácia účtovníctva platí pre Českú republiku obdobne ako pre SR čiže nariadenia orgánov Európskej únie sú priamo záväzné a pri smerniciach majú štáty určitú možnosť voľby. Práca v tretej časti analyzuje niektoré rozdiely ktoré nastali pri procese aproximácií práva Európskej únie medzi Českou a Slovenskou republikou.

1.3 Regulácia účtovníctva v Slovenskej republike

Povinnosť viesť účtovníctvo je v Slovenskej republike stanovená v zákone č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len Obchodný zákonník). V Obchodnom zákonníku sú stanovené len základné povinnosti ohľadne vedenia účtovníctva. Napríklad stanovuje dve možné sústavy vedenia účtovníctva, stanovuje skutočnosti o ktorých účtovná jednotka vedie účtovné záznamy alebo základné povinnosti pre overenie účtovnej závierky audítorom. V ďalšom pokračovaní sa Obchodný zákonník odvoláva na osobitný predpis ktorým je zákon o účtovníctve. Obchodný zákonník upravuje postavenie podnikateľov, nestanovuje povinnosť viesť účtovníctvo všetkým subjektom ktoré sú účtovnými jednotkami podľa ZoÚ SR.

Zákon o účtovníctve je v Slovenskej republike dominantným právnym predpisom v oblasti účtovníctva. Táto dominantnosť Slovenského zákona o účtovníctve vychádza zo zásady prednosti osobitnej úpravy pred všeobecnou (lex specialis derogat legi generalis). V prípade konfliktu všeobecného a špeciálneho ustanovenia treba v zmysle tejto zásady

uprednostniť špeciálne ustanovenie (Fábry – Kasinec – Turčan, 2019). V našom prípade je teda *lex generalis* Obchodný zákonník a naproti tomu *lex specialis* ZoÚ SR. Zákon o účtovníctve v podmienkach Slovenskej republiky vo svojom obsahu, konkrétne v § 4 odsek 2, ďalej upravuje podrobnosti pre jednotlivé skupiny účtovných jednotiek účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva. Tieto podrobnosti ustanovuje Ministerstvo financií Slovenskej republiky opatreniami, ktoré zverejňuje vo Finančnom spravodajcovi a vymedzené účtovné jednotky sú povinné ho dodržiavať. Opatrenia teda po Obchodnom zákonníku a zákone o účtovníctve predstavujú tretí stupeň v národnej právnej úprave účtovníctva. Takýmito opatreniami sa ustanovujú podrobnosti účtovania napríklad pre podnikateľov, zdravotné poisťovne, neziskové organizácie, rozpočtové organizácie, príspevkové organizácie, fond ochrany vkladov.

Podnikateľ, právnická osoba zapísaná v Obchodnom registri SR je povinný podľa § 9 ods. 1 ZoÚ SR viesť podvojné účtovníctvo. Pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva bolo v roku 2002 vypracované opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky zo 16. decembra 2002 č. 23054/2002-92, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove. V spomenutom opatrení môže podnikateľ po základných a všeobecných ustanoveniach nájsť informácie týkajúce sa napríklad účtovného rozvrhu, otvorenia účtovných kníh, vnútroorganizačného účtovníctva, účtovania dane z príjmov. V opatrení môžeme nájsť ustanovenia o členení majetku a záväzkov napríklad z časového hľadiska ktoré sú pre účtovnú jednotku mimoriadne dôležité.

1.3.1 Vývoj zákona č. 431/2002 Zb. o účtovníctve od roku 2014

Po rozdelení obidvoch republík v roku 1993 sa právna úprava účtovníctva začala uberať rôznymi smermi. Komparácii právnej úpravy účtovníctva sa odvtedy venovalo viacero autorov. Napríklad Šúň (2014) vo svojej práci analyzoval rozdiely ktoré sú medzi zákonmi o účtovníctve Slovenskej a Českej republiky. Od roku 2014 však nadobudlo platnosť viacero novelizácií zákonov o účtovníctve v obidvoch krajinách. Prvým zákonom ktorý po roku 2014 novelizoval ZoÚ SR bol zákon č. 333/2014 Z. z. Novelizácia, nadobudla účinnosť až v roku 2015 a do ZoÚ SR priniesla okrem iného veľmi dôležité členenie účtovných jednotiek do jednotlivých veľkostných skupín. Táto novelizácia sa týkala najmä zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov avšak svojimi ustanoveniami menila aj ZoÚ SR. Zákon č. 130/2015 Z. z. doplnil niektoré definície a termíny, ktoré musia dodržiavať audítori

pri audite účtovných závierok. Stanovoval povinnosti audítora ako vyjadrenie názoru či je výročná správa v súlade s účtovnou závierkou, uviesť, či na základe poznatkov o účtovnej jednotke a situácií v nej zistil významné nesprávnosti vo výročnej správe. Táto novelizácia takisto stanovila povinnosť subjektom verejného záujmu, ktoré prekročili za účtovné obdobie hranicu 500 zamestnancov vo výročnej správe uvádzať nefinančné informácie. Informácie sa majú týkať najmä vplyvu činnosti účtovnej jednotky na enviromentálnu, sociálnu a zamestnaneckú oblasť, dodržiavanie ľudských práv a boj proti korupcii. Takisto sa účtovnej jednotke zaviedla povinnosť uviesť stručný opis obchodného modelu. Za ďalšie bol do ZoÚ SR pridaný § 22a, ktorý sa zaoberá problematikou konsolidovanej účtovnej závierky verejnej správy, ústrednej správy a súhrnnej účtovnej závierky verejnej správy. Ide o proces v ktorom ministerstvo zostavuje súhrnnú účtovnú závierku verejnej správy na základe údajov, ktoré získa od správcov kapitol štátneho rozpočtu. Účtovná jednotka, ktorou je správca kapitoly obec alebo VÚC, ktorá musí mať účtovnú závierku overenú audítorom je povinná vyhotoviť výročnú správu. Touto novelou do ZoÚ SR pribudli takisto veľmi dôležité ustanovenia týkajúce sa oceňovania. Zákon o účtovníctve napríklad vymedzuje že cenné papiere a podiely na základnom imaní okrem CP držaných do splatnosti sa oceňujú reálnou hodnotou ku dňu ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka. Takisto sa reálnou hodnotou oceňujú deriváty, nehnuteľnosti v špeciálnom podielovom fonde nehnuteľností alebo záväzky ktoré sú súčasťou portfólia finančných nástrojov. Trhovou cenou sa naopak oceňujú komodity alebo drahé kovy v majetku fondu. Novela do zákona o účtovníctva SR pridala ustanovenia o cenách ktoré môžu byť reálnou hodnotou. Reálnou hodnotou môže byť trhovú cenu, hodnota zistená oceňovacím modelom, ktorý využíva prevažne informácie z operácií alebo z kotácií na aktívnom trhu ak nie je trhovú cenu známa. Reálnou hodnotou môže byť aj hodnota zistená oceňovacím modelom, ktorý využíva prevažne informácie z operácií alebo z kotácií na inom ako aktívnom trhu, ak nie sú na aktívnom trhu informácie, ktoré je možné použiť. Reálnou hodnota môže byť stanovená aj na základe informácií z dokumentu od znalca. Znalca môže účtovná jednotka takisto využiť podľa § 27 ods. 2 ZoÚ SR ak by musela vynaložiť neprimerane veľké úsilie alebo náklady na zistenie hodnoty jednotlivých zložiek majetku alebo záväzkov.

Zákon č. 423/2015 Z. z. o štatutárnom audite na Slovensku upravuje základné pojmy v oblasti auditu, odlišné subjekty verejného záujmu oproti ZoÚ SR, stanovuje podmienky pre vstup do komory štatutárnych audítorov. Okrem iného tento zákon mení a dopĺňa aj ZoÚ SR. Do § 18 vložil odsek 6 ktorý hovorí o povinnosti účtovných jednotiek uviesť do

poznámok informácie o nákladoch za overenie účtovnej závierky, nákladoch za uisťovacie auditorské služby s výnimkou overenia ÚZ a nákladoch za daňové poradenstvo a ostatné neauditorské služby. Zákon č. 213/2018 Z. z. zmenil hlavne oceňovanie virtuálnych mien. Reálnou hodnotou sa v účtovníctve oceňuje virtuálna mena, ktorá bola odplatne nadobudnutá, virtuálna mena nadobudnutá ťažbou, služby a majetok nadobudnuté výmenou za virtuálnu menu okrem peňažných prostriedkov a cenín ocenených menovitými hodnotami a virtuálna mena nadobudnutá výmenou za inú virtuálnu menu. Reálna hodnota virtuálnej meny je trhovú cenu zistenú zo zvoleného verejného trhu s virtuálnou menou.

Zákon č. 363/2019 Z. z. nadobudol účinnosť 1. januára 2020 a zmenili sa ním parametre pre vznik povinnosti mať účtovnú závierku overenú audítorom. Od účtovného obdobia začínajúceho 1. januárom 2020 sa zdvojnásobuje kritérium pre sumu majetku z 1 000 000 € na 2 000 000 a suma obratu z 2 000 000 € na 4 000 000 €. Zvýšením týchto kritérií sa podľa Mozoláka (2018) auditu vyhne zhruba 2 500 účtovných jednotiek. Do konca roka 2019 sa povinnosť mať účtovnú závierku overenú audítorom týkala len obchodných spoločností, ktoré povinne vytvárajú základné imanie (spoločnosť s ručeným obmedzením a akciová spoločnosť) a družstiev. Od 1. januára 2020 však pod povinnosť auditu patria aj verejné obchodné spoločnosti a komanditné spoločnosti, ak ku dňu, ku ktorému sa zostavuje ÚZ a za bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie sú splnené aspoň dve z veľkostných podmienok uvedených v § 19 ods. 1a ZoÚ SR.

1.4 Regulácia účtovníctva v Českej republike

V Českej republike, na rozdiel od Slovenskej republiky, nie je povinnosť viesť účtovníctvo stanovená v zákone č. 90/2012 Sb. o obchodných spoločnostiach a družstvách v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o obchodných korporáciách). Uvedený zákon v roku 2012 nahradil pôvodný Obchodný zákonník ktorý nadobudol platnosť ešte v roku 1991. Aj keď sa pojem účtovníctvo v zákone o obchodných korporáciách častokrát spomína, nie je priamo vymedzená povinnosť jeho vedenia, tá je stanovená v samotnom zákone č. 563/1991 Sb. o účtovníctve v znení neskorších predpisov. ZoÚ ČR nadobudol účinnosť 1. januára.1992 v tom čase ešte ako federálny zákon. Na ZoÚ ČR nadväzujú vyhlášky Ministerstva financií ČR.. Vyhlášky ministerstva financií pojednávajú o jednotlivých právnych formách účtovných jednotiek, a to najmä v položkách účtovnej závierky a účtovných metódach. V súčasnej dobe platí 6 vyhlášok, a to:

- Vyhláška č. 500/2002 Zb., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 563/1991 Zb. O účtovníctve v znení neskorších predpisov, pre účtovné jednotky, ktoré sú podnikateľmi účtujúcimi v sústave podvojného účtovníctva (ďalej ako vyhláška pre podnikateľov);
- Vyhláška č. 501/2002 Zb., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 563/1991 Zb. o účtovníctve v znení neskorších predpisov, pre účtovné jednotky, ktoré sú bankami a inými finančnými inštitúciami;
- Vyhláška č. 502/2002 Zb., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 563/1991 Zb. o účtovníctve v znení neskorších predpisov, pre účtovné jednotky, ktoré sú poisťovňami;
- Vyhláška č. 503/2002 Zb., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 563/1991 Zb. o účtovníctve v znení neskorších predpisov, pre zdravotné poisťovne;
- Vyhláška č. 504/2002 Zb., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenie zákona č. 563/1991 Zb. o účtovníctve v znení neskorších predpisov, pre účtovné jednotky, u ktorých hlavným predmetom činnosti nie je podnikanie, ak účtujú v sústave podvojného účtovníctva;
- Vyhláška č. 410/2009 Zb., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 563/1991 Zb. o účtovníctve v znení neskorších predpisov, pre niektoré vybrané účtovné jednotky.

Po vyhláškach avšak oproti SR nastáva zmena, pretože Ministerstvo financií ČR vypracovalo České účtovné štandardy. Tieto štandardy predstavujú voči vyhláške aj zákonu nižšiu právnu normu. Pre podnikateľov účtujúcich podľa vyhlášky č. 500/2002 Sb. sú určené štandardy s číslaním od 001 po 024. Dva z dvadsiatich štyroch štandardov boli zrušené. Každý zo zostávajúcich 22 štandardov je venovaný inej problematike v oblasti podvojného účtovníctva podnikateľov. Rovnako ako pre účtovné jednotky ktoré sú podnikateľmi boli vydané aj štandardy pre poisťovne, finančné inštitúcie, zdravotné poisťovne a pod. V podmienkach Českej republiky ako odborný orgán v oblasti účtovníctva pôsobí Národná účtovná rada (ďalej len NÚR), založená v r. 1999. Je zložená zo zástupcov Komory audítorov ČR, Komory daňových poradcov ČR, Zväzu účtovníkov ČR a Fakulty financií a účtovníctva Vysokej školy ekonomickej v Prahe (Mejzlík a kol. – 2019). V tejto oblasti môže byť Česká republika pre našu krajinu určite inšpiráciou a zjednotenie odborníkov z daných oblastí by určite pomohlo pri tvorbe účtovnej legislatívy na Slovensku.

1.4.1 Vývoj zákona č. 563/1991 Sb. o účtovníctve od roku 2014

Ignáčová (2014) vo svojej práci s názvom Účtovníctvo podnikateľských subjektov podľa slovenského a českého práva (analýza, porovnanie a zhodnotenie) určila niekoľko

rozdielov hlavne v zákonoch oboch krajín. ZoÚ ČR odvtedy prešiel niekoľkými zmenami a preto nie všetky výsledky jej práce sú dnes ešte stále aktuálne. V nasledujúcej časti práce sme sa venovali vývoju zákona o účtovníctve v Českej republike, ktorý prešiel v danom období nasledovnými novelizáciami:

Zákonom č. 221/2015 Sb. sa do zákona o účtovníctve v ČR implementovala definícia subjektov verejného záujmu tomu, koho ZoÚ ČR považuje za subjekt verejného záujmu sme sa venovali v tretej časti našej práce v tabuľke č. 4 (Vymedzenie pojmu subjekt verejného záujmu). Takisto ako na Slovensku, aj v podmienkach českého zákona novela určuje kategórie jednotlivých účtovných jednotiek podľa veľkostných kritérií. Problematike sme sa venovali v tretej časti konkrétne v tabuľke č. 3 (Rozdelenie ÚJ do veľkostných skupín). Na rozdiel od Slovenskej republiky je v podmienkach českého zákona je definovaná aj malá, stredná a veľká skupina účtovných jednotiek. Malá skupina účtovných jednotiek pozostáva z konsolidujúcej účtovnej jednotky a konsolidovaných ÚJ a ktorá na konsolidovanom základe neprekračuje k súvahovému dňu aspoň 2 z uvedených hraničných hodnôt:

- a) aktíva za konsolidovaný celok 100 000 000 Kč;
- b) čistý obrat 200 000 000 Kč;
- c) priemerný prepočítaný počet zamestnancov v priebehu ÚO 50.

Definícia malej skupiny účtovných jednotiek je dôležitá najmä z dôvodu zostavenia konsolidovanej účtovnej závierky. Pre malú skupinu ÚJ podľa §22a českého zákona o účtovníctve existuje oslobodenie od zostavovania konsolidovanej účtovnej závierky, pokiaľ niektorá účtovná jednotka nie je subjektom verejného záujmu podľa ZoÚ ČR.

Stredná skupina účtovných jednotiek je tá, ktorá nie je malou skupinou ÚJ pri rovnakých podmienkach neprekračuje k súvahovému dňu aspoň 2 z uvedených hraničných hodnôt:

- a) aktíva za konsolidovaný celok 500 000 000 Kč;
- b) čistý obrat 1 000 000 000 Kč;
- c) priemerný prepočítaný počet zamestnancov v priebehu ÚO 250.

Veľkou skupinou účtovných jednotiek je tá, ktorá prekračuje aspoň 2 z hraničných hodnôt uvedených pre strednú skupinu ÚJ.

Jedným z ustanovení, ktoré sa vyššie uvedenou novelou vrátila späť do ZoÚ ČR možnosť niektorým účtovným jednotkám viesť jednoduché účtovníctvo. Jednoduché účtovníctvo bolo v podmienkach Českej republiky zrušené. Od 1. januára 2016 však jednoduché účtovníctvo v ČR opäť figuruje ako jedna z možných sústav vedenia

účtovníctva. Viac sme sa venovali problematike jednoduchého účtovníctva v podmienkach v tretej časti práce v tabuľke č. 5 (vedenie *jednoduchého účtovníctva / zjednodušeným spôsobom.*)

Podobne ako je tomu v Slovenskej republike sa touto novelou pridala do zákona siedma časť: *Správa o platbách orgánom správy členského štátu Európskej únie alebo tretej krajine*. Podmienky sú podobné v oboch štátoch a správa o platbách aj v Českej republike musí obsahovať celkovú výšku platieb a ostatné povinné náležitosti. Zákonom č. 462/2016 Sb. sa do ZoÚ ČR dostalo ustanovenie aj o uvádzaní nefinančných informácií. Účtovná jednotka, ktorá musí uvádzať nefinančné informácie je veľká účtovná jednotka, ktorá je obchodnou spoločnosťou a je zároveň subjektom verejného záujmu ak ku súvahovému dňu prekročí kritérium priemerného počtu 500 zamestnancov v priebehu účtovného obdobia. Účtovná jednotka uvádzajúca nefinančné informácie ich uvedie v rozsahu potrebnom k pochopeniu vývoja účtovnej jednotky alebo skupiny ÚJ, jej výkonnosť, postavenie a dopad jej činnosti. Ďalej sa informácie venujú oblastiam ako životné prostredie, sociálna oblasť a zamestnanosť, rešpektovanie ľudských práv a boj proti korupcií a úplatkárstvu. Audítora overí, či účtovná jednotka nefinančné informácie uviedla vo výročnej správe alebo konsolidovanej výročnej správe a overí ich správnosť.

2 CIEĽ, ÚLOHY A METODIKA PRÁCE

Význam účtovníctva v podmienkach trhovej ekonomiky je na vzostupe. Pri dodržiavaní základných zásad a princípov poskytuje účtovníctvo používateľovi informácií verný a pravdivý obraz. Informácie z účtovníctva sú dôležité napríklad pre finančnú analýzu. Navyše na základe informácií z účtovníctva robia rozhodnutia rôzne inštitúcie finančného trhu ako banky. Banky si svojich potenciálnych dlžníkov preverujú z dôvodu minimalizácie rizika následného nesplnenia povinností. Finančné inštitúcie však nie sú jediné ktoré využívajú informácie z finančnej analýzy podniku. Poznatky získané z finančnej analýzy môžu pomôcť úspešne riadiť podnik. Pre manažment a vlastníkov môžu byť tieto výsledky veľmi cenné pri stanovení ďalšej stratégie alebo pri finančnom plánovaní.

Táto diplomová práca má hlavný cieľ nájsť a zhodnotiť rozdiely v zákonoch upravujúcich účtovníctvo v Slovenskej a Českej republike. Popri dosiahnutí stanoveného hlavného cieľa sa práca venuje aj identifikácii vybraných oblastí, v ktorých môže byť jedna krajina inšpiráciou pre druhú. V prvom rade sa sústreďíme na dominantný právny predpis, ktorým je v oboch krajinách zákon o účtovníctve. Dôvody, ktoré spôsobili odlišnosti v zákonoch o účtovníctve v krajinách, ktoré boli kedysi jednotné, môžu byť rôzne. Z makroekonomického hľadiska to môže byť snaha zákonodarcu reagovať na vývoj národného hospodárstva. Sprísnenie podmienok na vykazovanie a audit sa dá očakávať v prípadoch kedy krajina zaznamenáva zvýšený trend ekonomickej trestnej činnosti. Takisto rôzna aplikácia Európskeho práva je dôvod, prečo sa zákony o účtovníctve odlišujú z krajiny na krajinu. V neposlednom rade môže odlišnosti v zákonoch ovplyvňovať aj politická situácia v danej krajine.

V našej práci sme sa zamerali hlavne na oblasť právnej úpravy účtovníctva, ktorá sa venuje podnikateľom účtujúcim v sústave podvojného účtovníctva. Toto ťažiskové zameranie na podnikateľov má niekoľko dôvodov. Podnikatelia majú v podmienkach trhového hospodárstva nezastupiteľné miesto, a rovnako tak má nezastupiteľné miesto aj účtovníctvo ako zdroj informácií. V akej sústave alebo rozsahu môžu účtovné jednotky viesť účtovníctvo je predmetom skúmania tejto práce. Dôvodom zamerania práce na podnikateľov je aj neustála meniac sa legislatíva v oblasti účtovníctva. Z tohto dôvodu musia byť účtovné jednotky o vývoji účtovníctva neustále informované, cieľom tejto práce je takisto svojou skromnou časťou prispieť k informovanosti účtovných jednotiek. Zameranie na podnikateľské subjekty sme použili aj pri výbere príloh tejto práce. Popri rámcových

účetných osnovách pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva sme do prílohy zaradili aj účtovné závierky dvoch obchodných spoločností. Pri výbere podnikov sme si stanovili kritériá ktoré by mali účtovné jednotky spĺňať. Prvým kritériom bolo rovnaké odvetvie podnikania, druhým kritériom bola porovnateľná veľkosť podnikov. Tretím kritériom bolo zostavovanie individuálnej účtovnej závierky. Spoločnosti ktoré vyhovovali nášmu výberu podnikajú v oblasti spracovania dreva.

Tretia kapitola pozostáva z výsledkov práce. Pri rešpektovaní ťažiskového zamerania na účtovné jednotky, ktoré sú podnikateľmi sme najprv museli vybrať právne predpisy a ustanovenia ktoré upravujú danú oblasť účtovníctva. Po preštudovaní zákonov, sme analyzovali ktoré ustanovenia platia pre podnikateľov v oboch skúmaných krajinách rovnako a ktoré sú odlišné. Výsledkom tejto komparácie sme prišli k zisteniu že zákony o účtovníctve sú si svojou štruktúrou a obsahom veľmi podobné avšak je možné nájsť aj významné rozdiely.

3 VÝSLEDKY PRÁCE A DISKUSIA

Výsledky našej práce svedčia o tom že účtovníctvo sa neustále vyvíja. Z daného pohľadu sa dá na účtovníctvo pozerat' ako na vedný odbor ekonómie. Podľa Březinovej 2016 sa o účtovníctve ako o vednom odbore sa dá konštatovať, že sa ide o vyvíjajúci sa systém vedeckých poznatkov o určitej oblasti skutočností. O neustálom vedeckom výskume v oblasti účtovníctva sa dá presvedčiť napríklad pohľadom do centrálneho registra záverečných prác. Za vedný odbor môžeme disciplínu považovať len v prípade, že spĺňa určité podmienky ako napríklad špecifický objekt skúmania, má vytvorenú vlastnú terminológiu, je charakterizovaný určitou filozofiou a má vzťah k iným vedeckým disciplínam. Všetky uvedené podmienky účtovníctvo spĺňa v Českej aj v Slovenskej republike.

3.1 Štruktúra zákonov o účtovníctve

Zákony o účtovníctve v SR a ČR sú si svojou štruktúrou veľmi podobné. Z celkového usporiadania jednotlivých častí je zreteľné, že slovenský zákon o účtovníctve vychádza z pôvodného federálneho zákona č. 563/1991 Sb. o účtovníctve ktorý je po viacerých novelizáciách v Českej republike platný dodnes. Obidva zákony pozostávajú z deviatich častí.

Tabuľka č. 1 - Štruktúra zákonov o účtovníctve

Slovenská republika	Česká republika
Prvá časť - Základné a všeobecné ustanovenia	Prvá časť - Všeobecné ustanovenia
Druhá časť - Účtovné systavy, účtovné doklady, účtovné zápisy a účtovné knihy	Druhá časť - Rozsah vedenia účtovníctva, účtovné doklady, účtovné zápisy a účtovné knihy
Tretia časť - Účtovná závierka	Tretia časť - Účtovná závierka
Štvrtá časť - Register	Štvrtá časť - Spôsoby oceňovania
Piata časť - Spôsoby oceňovania	Piata časť - Inventarizácia majetku a záväzkov
Šiesta časť - Inventarizácia	Šiesta časť - Úschova účtovných záznamov
Siedma časť - Účtovná dokumentácia	Siedma časť - Správa o platbách orgánom správy členského štátu Európskej únie alebo tretej krajiny
Ôsma časť - Osobitné ustanovenia na účely prechodu zo slovenskej meny na euro	Ôsma časť - uvádzanie nefinančných informácií

Deviata časť - Záverečné ustanovenia	Deviata časť - Ustanovenia spoločné, prechodné a záverečné
--------------------------------------	--

Časť *register* bola do slovenského zákona o účtovníctve pridaná 01. 01. 2012. Podľa § 23 ods. 2 ZoÚ SR sú účtovné jednotky do povinné registra ukladať riadne a mimoriadne individuálne účtovné závierky, riadne a mimoriadne konsolidované účtovné závierky, súhrnné účtovné závierky verejnej správy, výkazy vybraných údajov podľa IFRS, správy audítorov, individuálne a konsolidované výročné správy, ročné finančné správy podľa osobitného predpisu a oznámenie o dátume schválenia účtovnej závierky.

Účtovné jednotky sú povinné dokumenty nahráť do registra najneskôr do šiestich mesiacov od dátumu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka. Konsolidované účtovné závierky spoločne so správou audítora sú účtovné jednotky povinné nahráť do jedného roka od skončenia účtovného obdobia. Register sa člení na dve časti, verejnú a neverejnú. Väčšina dokumentov sa ukladá do verejnej časti registra, kde sú dostupné k nahliadnutiu každému. Výnimku z tohto pravidla majú napríklad pobočky zahraničných bánk, Národná banka Slovenska alebo Slovenská informačná služba. Nahliadnutie do dokumentov týchto účtovných jednotiek je umožnené len oprávneným používateľom na jednorazové vyžiadanie. Medzi oprávnených používateľov patria napríklad zamestnanci Národnej banky Slovenska alebo zamestnanci verejnej správy ktorý informácie môžu použiť len na vopred stanovené účely. Účtovná jednotka je zodpovedná za správnosť uložených dokumentov. V prípade nedostatkov, neúplného vyplnenia všeobecných náležitostí alebo chyby, daňový úrad vyzve účtovnú jednotku na odstránenie nedostatkov. Prevádzkovateľ registra sprístupní dokumenty vo verejnej časti registra všetkým osobám prostredníctvom verejného sídla v elektronickej podobe bezplatne, najneskôr do piatich pracovných dní odo dňa doručenia. V podmienkach Českej republiky funguje ako obdoba registra zbierka listín. Do zbierky listín sú povinné ukladať dokumenty len tie účtovné jednotky, ktoré sa zapisujú do verejného registra. Účtovné jednotky ktoré majú v Českej republike povinnosť mať ÚZ overenú audítorom musia do zbierky listín nahrávať dokumenty len po overení audítorom.

V ôsmej časti Slovenského zákona o účtovníctve je upravený prechod zo slovenskej koruny na menu euro. Zmena zákonného platidla na Slovensku sa pripravovala viac ako dva roky. Jednotlivé pojmy ako konverzný kurz, deň určenia konverzného kurzu, obdobie duálneho hotovostného peňažného obehu alebo duálne zobrazovanie cien, nie sú predmetom

zákona o účtovníctve a sú vymedzené v osobitnom predpise ktorým je zákon č. 659/2007 Z. z., o zavedení meny euro v Slovenskej republike v znení neskorších predpisov.

So vstupom do eurozóny pribudli pre účtovné jednotky viaceré povinnosti ktoré sa ich týkali hlavne na prelome rokov 2008 a 2009. V deň bezprostredne predchádzajúci dňu zavedenia eura na Slovensku mali povinnosť účtovné knihy uzavrieť a priebežnú účtovnú závierku v úplnej štruktúre v rozsahu riadnej účtovnej závierky zostaviť nasledovné účtovné jednotky. ÚJ s účtovným obdobím ktoré je hospodársky rok, s ÚO kratším ako 12 kalendárnych mesiacov z dôvodu zmeny účtovného obdobia, v konkurze a v likvidácii. Všetky účtovné jednotky boli povinné k 1. 1. 2009 otvoriť účtovné knihy a podsúvahové účty v mene euro a informatívne aj v slovenských korunách. Pri daných prepočtoch účtovné jednotky postupovali v súlade s vyhláškou Ministerstva financií SR č. 75/2008 Z. z., ktorou sa ustanovujú pravidlá vykazovania, prepočtu a zaokrúhľovania peňažných súm v súvislosti s prechodom na menu euro na účely účtovníctva, daní a colné účely.

Vo všeobecných ustanoveniach zákonov obidvoch krajín je definovaný predmet úpravy zákona, účtovná jednotka a rozdelenie účtovných jednotiek do veľkostných skupín. Podľa § 1 ods. 1 zákon o účtovníctve v Slovenskej republike upravuje rozsah, spôsob a preukázateľnosť vedenia účtovníctva účtovných jednotiek. Rozsah, obsah a preukázateľnosť účtovnej závierky a register účtovných závierok. Naproti tomu podľa § 1 ods. 1 Českého zákona o účtovníctve je predmet úpravy rozsah a spôsob vedenia účtovníctva, požiadavky na jeho preukázateľnosť, rozsah a spôsob zverejňovania informácií z účtovníctva a podmienky poskytovania účtovných záznamov pre potreby štátu. Podľa definície predmetu zákona ktorá je umiestnená v rovnakom paragrafe aj odseku je znateľné, že zákony sú si veľmi blízke. Samotná definícia však nie je totožná a je vidno že v podmienkach ZoÚ ČR je zákon orientovaný na potreby štátu. V Slovenskej republike je venovaná väčšia pozornosť širšiemu okruhu používateľov.

Čo sa týka pojmu účtovná jednotka tak v ZoÚ SR sú pod pojmom účtovná jednotka stanovené len tri kategórie v ZoÚ ČR je to celkom dvanásť kategórií.

Tabuľka č. 2 - Vymedzenie pojmu účtovná jednotka

Účtovné jednotky podľa ZoÚ SR ²	Účtovné jednotky podľa ZoÚ ČR ³
Právnické osoby ktoré majú sídlo na území SR	Právnické osoby ktoré majú sídlo na území ČR

² Zákon č. 431/2002 Zb. o účtovníctve v znení neskorších predpisov – § 1 ods. 1 písm. a)

³ Zákon č. 563/1991 Sb. o účtovníctve v znení neskorších predpisov – § 1 ods. 2

Zahraničné osoby ak na území SR podnikajú alebo vykonávajú inú činnosť podľa osobitných predpisov	Zahraničné PO a zahranične jednotky, ktoré sú podľa právneho poriadku, podľa ktorého sú založené účtovnou jednotkou alebo sú povinné viesť účtovníctvo, ak na území ČR podnikajú alebo prevádzkujú inú činnosť podľa osobitných predpisov
Fyzické osoby ktoré podnikajú alebo vykonávajú inú samostatnú zárobkovú činnosť, ak preukazujú svoje výdavky vynaložené na dosiahnutie, zabezpečenie a udržanie príjmov na účely zistenia základu dane z príjmov s výnimkou FO ktoré vedú daňovú evidenciu	Organizačné zložky štátu
	Fyzické osoby, ktoré sú ako podnikatelia zapísaní v obchodnom registri
	Ostatné FO, ktoré sú podnikateľmi, ak ich obrat podľa zákona o dani z pridanej hodnoty, vrátane plnení oslobodených od tejto dane, ktoré nie sú súčasťou obratu, v rámci ich podnikateľskej činnosti presiahol za bezprostredne predchádzajúci kalendárny rok čiastku 25 000 000 Kč, a to od prvého dňa kalendárneho roku.
	Ostatné fyzické osoby, ktoré vedú účtovníctvo na základe svojho rozhodnutia
	Ostatné FO, ktoré sú podnikateľmi a sú spoločníkmi združenými v spoločnosti, ak aspoň jeden zo spoločníkov ÚJ
	Ostatné fyzické osoby, ktorým povinnosť vedenia účtovníctva ukladá osobitný predpis
	Zvereňecké fondy podľa občianskeho zákonníka
	Fondy, ktoré obhospodaruje dôchodková spoločnosť podľa zákona upravujúceho doplnkové dôchodkové sporenie
	Investičné fondy bez právnej subjektivity podľa zákona upravujúceho investičné spoločnosti a investičné fondy
	Tí, ktorým povinnosť zostavenia účtovnej závierky stanovuje osobitný právny predpis alebo ktorí sú účtovnou jednotkou podľa osobitného predpisu

Účtovná jednotka je v SR aj v ČR povinná riadiť sa ustanoveniami zákona o účtovníctve a nadväzujúcimi právnymi predpismi. V ďalšom pokračovaní zákonov môžeme nájsť rozdelenie účtovných jednotiek do jednotlivých veľkostných skupín. Pri rozdeľovaní do jednotlivých veľkostných skupín sa zohľadňuje celková suma majetku, čistý obrat a priemerný prepočítaný počet zamestnancov počas účtovného obdobia.

Novovzniknutá účtovná jednotka sa zatriedi do veľkostnej skupiny na základe vlastného rozhodnutia a zostáva v tejto veľkostnej skupine aj v bezprostredne nasledujúcom účtovnom období. Účtovná jednotka je povinná zmeniť zatriedenie do inej veľkostnej skupiny v prípade, ak za bezprostredne dve predchádzajúce účtovné obdobia prestane spĺňať minimálne dve z troch stanovených kritérií aktuálnej veľkostnej skupiny.

Tabuľka č. 3 - Rozdelenie ÚJ do veľkostných skupín

Veľkostná skupina	Kritériá v Slovenskej republike ⁴	Kritériá v Českej republike ⁵
Mikro ÚJ	Majetok < 350 000 € Obrat < 700 000 € Zamestnanci < 10	Majetok < 9 miliónov Kč Obrat < 18 miliónov Kč Zamestnanci < 10
Malá ÚJ	Majetok > 350 000 € ale < ako 4 milióny € Obrat > 700 000 € ale < ako 8 miliónov € Zamestnanci > 10 ale < ako 50	Majetok < 100 miliónov Kč Obrat < 200 miliónov Kč Zamestnanci < 50
Stredná ÚJ	V zákone o účtovníctve SR stredná účtovná jednotka nie je definovaná	Majetok < 500 miliónov Kč Obrat < 1 miliarda Kč Zamestnanci < 250
Veľká ÚJ	Majetok > 4 milióny € Obrat > 8 miliónov € Zamestnanci > 50	Prekračuje aspoň dve kritéria určené pre strednú účtovnú jednotku. Za veľkú ÚJ sa vždy považuje subjekt verejného záujmu

Ako je vidno v uvedenej tabuľke č. 3, aj pri rozdelení účtovných jednotiek do jednotlivých veľkostných skupín sú medzi zákonmi oboch krajín znateľné rozdiely. Účtovná jednotka, ktorá sa dostane do konkurzu alebo likvidácie odo dňa vyhlásenia konkurzu alebo likvidácie nemôže zmeniť svoje zatriedenie do veľkostnej skupiny. V podmienkach Českej republiky sa za veľkú účtovnú jednotku vždy považuje *subjekt verejného záujmu*. Vymedzenie účtovných jednotiek, ktoré sa považujú za subjekt verejného záujmu takisto nájdeme prvej časti oboch zákonov. V ZoÚ ČR je to konkrétne v § 1a. V ZoÚ SR je to v § 2 ods. 14. V tejto dôležitej definícii sa zákony oboch krajín odlišujú, okrem toho že subjektom verejného záujmu zo zákona vyplývajú viaceré povinnosti ktoré iné účtovné jednotky nemajú, týkajú sa ich aj ustanovenia iných právnych predpisov.

⁴ Zákon č. 431/2002 Zb. o účtovníctve v znení neskorších predpisov – § 1 ods. 5 až 8

⁵ Zákon č. 563/1991 Sb. o účtovníctve v znení neskorších predpisov – § 1b

Tabuľka č. 4 - Vymedzenie pojmu subjekt verejného záujmu

Subjekty verejného záujmu v SR ⁶	Subjekty verejného záujmu v ČR ⁷
Účtovná jednotka, ktorá emitovala cenné papiere a tie boli prijaté na obchodovanie na regulovanom trhu ktoréhokoľvek členského štátu Európskej únie	Účtovná jednotka, ktorá je obchodnou spoločnosťou a je emitentom investičných cenných papierov prijatých na obchodovanie na Európskom regulovanom trhu
Banka, pobočka zahraničnej banky	Banka
Exportno-importná banka Slovenskej republiky	Poist'ovňa
Poist'ovňa, pobočka zahraničnej poisťovni	Zaisťovňa
Zaisťovňa, pobočka zahraničnej zaisťovni	Dôchodková správcovská spoločnosť
Zdravotná poisťovňa	Zdravotná poisťovňa
Správcovská spoločnosť, pobočka zahraničnej správcovskej spoločnosti	Sporiteľné a úverové družstvá
Dôchodková správcovská spoločnosť	
Doplňková dôchodková spoločnosť	
Burza cenných papierov	
Centrálny depozitár cenných papierov	
Obchodník s cennými papiermi	
Platobná inštitúcia	
Inštitúcia elektronických peňazí	
Subjekt kolektívneho investovania	
Dôchodkový fond	
Pobočka zahraničnej finančnej inštitúcie	
Obchodná spoločnosť ktorá najmenej dve po sebe idúce účtovné obdobie spĺňa minimálne dve z nasledujúcich kritérií: a) celková suma majetku presiahla 170 000 000 € v ocenení neupravenom o oprávky a opravné položky	
b) čistý obrát presiahol 170 000 000 € pričom do čistého obrátu sa zahŕňajú výnosy dosahované z predaja výrobkov, tovarov a služieb po odpočítaní zliav	
c) priemerný prepočítaný počet zamestnancov v jednotlivom účtovnom období presiahol 2 000	

⁶ Zákon č. 431/2002 Zb. o účtovníctve v znení neskorších predpisov – § 1 ods. 14

⁷ Zákon č. 563/1991 Sb. o účtovníctve v znení neskorších predpisov – § 1b

Z tabuľky č. 4 môžeme vidieť, že v Slovenskej republike spadá pod pojem subjekt verejného záujmu viac účtovných jednotiek ako v podmienkach českého zákona o účtovníctve. Dôležitým kritériom pre klasifikovanie účtovnej jednotky ako subjektu verejného záujmu je stanovenie veľkostných kritérií na základe sumy majetku, obratu a priemerného počtu zamestnancov. Veľkostné kritériá sa týkajú len obchodných spoločností. Obchodná spoločnosť je v podmienkach Slovenskej republiky podľa § 56 ods. 1 Obchodného zákonníka právnickou osobou založenou za účelom podnikania. Obchodnými spoločnosťami sú verejná obchodná spoločnosť, komanditná spoločnosť, spoločnosť s ručením obmedzeným, akciová spoločnosť a jednoduchá spoločnosť na akcie. Spoločnosť s ručením obmedzeným a akciová spoločnosť môžu byť založené aj za iným účelom, pokiaľ to osobitný zákon nezakazuje. V podmienkach ZoÚ ČR veľkostné kritérium absentuje.

3.2 Rozsah vedenia účtovníctva, účtovné doklady a účtovné knihy

V oboch krajinách je stanovená povinnosť viesť podvojnú účtovníctvo resp. účtovníctvo v plnom rozsahu. Predmetom podvojného účtovníctva je podľa § 2, ods. 2 a 1 ZoÚ SR účtovanie o stave a pohybe majetku, stave a pohybe záväzkov, rozdiel majetku a záväzkov, výnosoch, nákladoch, príjmoch, výdavkoch a výsledku hospodárenia účtovnej jednotky. Predmetom účtovníctva je aj vykazovanie skutočností o účtovných prípadoch v účtovnej závierke, pričom predmetom vykazovania v účtovnej závierke sú aj iné aktíva a iné pasíva.

Predmetom vedenia účtovníctva v plnom rozsahu a zjednodušenom rozsahu v podmienkach Českého zákona o účtovníctve je účtovanie podvojnými zápismi o: stave a pohybe majetku a iných aktív, záväzkov vrátane dlhov a iných pasív ďalej o nákladoch a výnosoch a o výsledku hospodárenia (ZoÚ ČR - § 2 ods. 1). Účtovné jednotky v Českej republike môžu podvojnú účtovníctvo viesť okrem plného rozsahu aj v zjednodušenom rozsahu, ak spĺňajú zákonom stanovené podmienky. Okrem podvojného účtovníctva je v podmienkach oboch krajín možné viesť takisto jednoduché účtovníctvo. Zákonom stanovené podmienky pre možnosť vedenia jednoduchého účtovníctva ale aj podvojného účtovníctva v zjednodušenom rozsahu sú uvedené v tabuľke č. 5.

Tabuľka č. 5 - Vedenie jednoduchého účtovníctva/zjednodušeným rozsahom

ÚJ ktoré môžu viesť jednoduché účtovníctvo v ČR ⁸	ÚJ ktoré môžu viesť jednoduché účtovníctvo v SR ⁹	ÚJ ktoré môžu viesť účtovníctvo v zjednodušenom rozsahu v ČR ¹⁰
Tie účtovné jednotky, ktoré sú spolkom, odborovou organizáciou, organizáciou zamestnávateľov, cirkvou, náboženským spoločenstvom alebo poľovníckym spoločenstvom a zároveň:	Podnikateľ, ktorému to umožňuje osobitný predpis (podnikatelia, ktorí nie sú zapísaní v obchodnom registri podľa Obchodného zákonníka	Príspevkové organizácie, u ktorých tak rozhodne ich zriaďovateľ
a) nie sú platcom dane z pridanej hodnoty	Fyzické osoby, ktoré podnikajú alebo vykonávajú inú samostatnú zárobkovú činnosť, ak preukazujú svoje výdavky vynaložené na dosiahnutie, zabezpečenie a udržanie príjmov na účely zistenia základu dane z príjmov s výnimkou FO, ktoré vedú daňovú evidenciu podľa osobitného predpisu	Malé alebo mikro účtovné jednotky, ktoré nemajú povinnosť mať účtovnú závierku overenú audítorom
b) ich celkové príjmy za posledné uzavreté účtovné obdobie nepresiahnu 3000000 Kč	Občianske združenie, jeho organizačné zložky, ktoré majú právnu subjektivitu, organizačné zložky Matice slovenskej, ktoré majú právnu subjektivitu, združenia právnických osôb, spoločenstvá vlastníkov bytov a nebytových priestorov, neinvestičné fondy, poľovnícke organizácie a neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby; ak nepodnikajú a ak ich príjmy nedosiahli v predchádzajúcom účtovnom období 200 000 eur, ak nie sú subjektom verejnej správy	
c) hodnota ich majetku nepresiahne 3000000 Kč	Cirkev a náboženská spoločnosť, ich orgány a cirkevné inštitúcie, ktoré majú právnu subjektivitu; ak nepodnikajú	

Z malých a mikro účtovných jednotiek, ktorých účtovné závierky nespádajú pod povinnosť overenia audítorom a zároveň sú právnickými osobami alebo zahraničnými právnickými osobami môžu účtovníctvo v zjednodušenom rozsahu viesť: spolky pričom spolkom sa podľa § 214 ods. 1 zákona č. 89/2012 Sb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len Občiansky zákonník ČR) rozumejú aspoň tri osoby vedené spoločným záujmom, ktoré založili spolok ako samosprávny a dobrovoľný zväzok členov, odborové organizácie, organizácie zamestnávateľov, cirkevné a náboženské spoločnosti, poľovné spoločenstvá, všeobecne prospešné spoločenstvá, nadačné fondy, ústavy pričom ústav je podľa § 402 ods. 1 Občianskeho zákonníka Českej republiky právnická osoba vytvorená za účelom prevádzkovania činnosti užitočnej spoločensky alebo hospodársky

⁸ Zákon č. 563/1991 Sb o účtovníctve v znení neskorších predpisov – § 1f

⁹ Zákon č. 431/2002 Zb. o účtovníctve v znení neskorších predpisov – § 9 ods. 2

¹⁰ Zákon č. 563/1991 Sb. o účtovníctve v znení neskorších predpisov – § 9 ods. 3

s využitím svojej osobnej majetkovej zložky, spoločenstvá vlastníkov jednotiek, bytové družstvá a sociálne družstvá.

Z uvedeného vyplýva, že vedenie zjednodušeného rozsahu účtovníctva nie je určené pre žiadnu obchodnú spoločnosť. Vedenie účtovníctva v zjednodušenom rozsahu vyniká určitými špecifikami. Jedným z takýchto špecifik je napríklad zostavovanie účtovného rozvrhu, v ktorom môžu účtovné jednotky uviesť iba účtovné skupiny bez ďalšieho podrobnejšieho členenia. Účtovné jednotky, ktoré vedú účtovníctvo v zjednodušenom rozsahu môžu takisto spojiť účtovanie v denníku s účtovaním v hlavnej knihe. Ďalším významným špecifikom je nepoužitie ustanovenia o oceňovaní reálnou hodnotou podľa § 27 ZoÚ ČR. Hlavným rozdielom v účtovných sústavách oboch krajín je možnosť zvoliť si ako sústavu účtovníctva jednoduché účtovníctvo. Úprava jednoduchého účtovníctva a možnosť jeho vedenia je ďaleko prísnejšie stanovená v Českej republike. Kým v podmienkach Slovenskej republiky fyzická osoba podnikateľ môže účtovať o príjmoch, výdavkoch, majetku a záväzkoch v sústave jednoduchého účtovníctva v Českej republike tomu tak nie je. Jednoduché účtovníctvo je stanovené len pre vybrané právnické osoby ktoré nie sú obchodné korporácie podľa zákona č. 90/2012 Sb. o obchodných spoločnostiach a družstvách. Možným riešením pre fyzické osoby ktoré sa nestali účtovnými jednotkami podľa zákona o účtovníctve v Českej republike je vedenie daňovej evidencie ktorú ale upravuje iný právny predpis. Týmto právnym predpisom je zákon č. 586/1992 Sb. o daniach z príjmov v znení neskorších predpisov.

Podľa § 15 ods. 1 ZoÚ SR účtovné knihy pri vedení jednoduchého účtovníctva sú peňažný denník, kniha pohľadávok, kniha záväzkov a ak je ich vedenie potrebné na preukázanie a vykazovanie predmetu účtovníctva v účtovnej závierke aj pomocné knihy. V ZoÚ ČR sú knihy v sústave jednoduchého účtovníctva uvedené v § 13b ods. 1. a sú totožné v porovnaní so SR. V sústave podvojného účtovníctva respektíve pri vedení účtovníctva v úplnom a zjednodušenom rozsahu sú povinné účtovné knihy odlišné.

Tabuľka č. 6 - Účtovné knihy v sústave podvojného účtovníctva

Účtovné knihy v SR¹¹	Účtovné knihy v ČR¹²
Denník	Denník
Hlavná kniha	Hlavná kniha

¹¹ Zákon č. 431/2002 Zb. o účtovníctve v znení neskorších predpisov – § 12 ods. 1

¹² Zákon č. 563/1991 Sb. o účtovníctve v znení neskorších predpisov – § 13 ods. 1

	Kniha analytických účtov
	Kniha podsúvahových účtov

V denníku sa účtovné zápisy usporadúvajú z časového hľadiska (chronologicky), v denníku sa preukazuje zaúčtovanie všetkých účtovných prípadov v účtovnom období. (ZoÚ SR - § 12 ods. 1). Definíciu denníku ktorá je zhodná so Slovenským zákonom nájdeme v ZoÚ ČR v § 13 ods. 1a. Zároveň platí pravidlo že všetky účtovné prípady o ktorých sa účtovalo v denníku musia byť uvedené v hlavnej knihe. Hlavnú knihu v podmienkach ZoÚ SR podľa § 12 ods. 2 tvoria syntetické a analytické účty. Naproti tomu v podmienkach ZoÚ ČR podľa § 13 ods. 2 tvoria hlavnú len syntetické účty podľa účtovného rozvrhu. V knihe analytických účtov sa podrobnejšie rozvádzajú účtovné zápisy z hlavnej knihy. Podľa § 12 ods. 2 ZoÚ SR hlavná kniha obsahuje údaje o stavoch účtov ku dňu ku ktorému sa otvára hlavná kniha. Ďalej údaje o súhrnných obratoch strany Má dať a strany Dal jednotlivých účtov a zostatky a stavy účtov ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka. V ZoÚ ČR je podľa § 13 ods. 2 obsah hlavnej knihy definovaný totožne. Účtovné jednotky nesmú zriaďovať účty mimo účtovných kníh.

Do účtovných kníh sa zapisujú účtovné zápisy na základe účtovných dokladov. Účtovný doklad je preukázateľný účtovný záznam, ktorým rozumieme údaj, ktorý je nositeľom informácie týkajúcej sa predmetu účtovníctva alebo spôsobu jeho vedenia (ZoÚ SR - § 4 ods. 5). V podmienkach Českej republiky sú za účtovné záznamy podľa § 4 ods. 10 považované dáta, ktoré sú záznamom všetkých skutočností týkajúcich sa vedenia účtovníctva. Účtovné jednotky sú povinné viesť účtovníctvo ako sústavu účtovných záznamov a každú skutočnosť týkajúcu sa účtovníctva musí ÚJ zaznamenávať výhradne účtovnými záznamami. V ZoÚ ČR sa účtovným záznamom bližšie venuje deviata časť, na rozdiel od ZoÚ SR kde je účtovný záznam definovaný hneď v prvej časti.

Účtovný doklad ako jeden z typov účtovného záznamu musí podľa § 11 ods. 1 ZoÚ ČR obsahovať určité povinné náležitosti. Týmito náležitosťami sú slovné a číselné označenie účtovného dokladu, obsah účtovného prípadu a označenie jeho účastníkov, peňažnú sumu alebo údaj o cene za mernú jednotku a vyjadrenie množstva a dátum vyhotovenia účtovného dokladu. Veľmi dôležitou náležitosťou účtovného záznamu je dátum uskutočnenia účtovného prípadu ak nie je zhodný s dátumom vyhotovenia a podpisový záznam osoby zodpovednej za účtovný prípad a osoby zodpovednej za zaúčtovanie. Podľa § 10 ods. 1 ZoÚ SR musí v podmienkach Slovenskej republiky každý účtovný doklad

obsahovať, okrem vyššie uvedených náležitostí, aj označenie účtov, na ktorých sa účtovný prípad zaúčtuje.

3.3 Účtovná závierka

Účtovná závierka v sústave podvojného účtovníctva pozostáva v podmienkach Slovenskej republiky z troch častí. Týmito časťami sú súvaha, výkaz ziskov a strát a poznámky. V Českej republike sa základné tri časti účtovnej závierky nazývajú súvaha, výkaz ziskov a strát a príloha. Oproti Slovenskej republike avšak nastáva jeden veľký rozdiel. Obchodné spoločnosti ktoré sú považované podľa ZoÚ ČR za stredné alebo veľké účtovné jednotky musia ako súčasť účtovnej závierky zostavovať aj prehľad o peňažných tokoch a prehľad o zmenách vlastného kapitálu. V Českej republike je prehľad peňažných tokov špeciálne upravený v českom účtovnom štandarde číslo 23. Podľa tohto štandardu sa prehľad peňažných tokov uvádza ako súčasť prílohy. Štruktúra prehľadu o zmenách vlastného kapitálu nie je v ZoÚ ČR ani v iných právnych predpisoch platných v ČR stanovená. V podmienkach Slovenskej republiky prehľad peňažných tokov a prehľad zmien vlastného imania zostavujú veľké účtovné jednotky a účtovné jednotky ktoré zostavujú účtovnú závierku podľa IFRS. Podľa slovenských predpisov sú prehľady súčasťou účtovnej závierky nepriamo ako súčasť poznámok. Podľa § 17a ods. 7 ZoÚ SR všetky účtovné jednotky ktoré zostavujú účtovnú závierku podľa IFRS majú navyše povinnosť zostaviť výkaz vybraných údajov z účtovnej závierky. Podrobnosti o rozsahu výkazu aj termíne ukladania stanovuje Ministerstvo financií SR. Vzor výkazu vybraných údajov z účtovnej závierky podľa IFRS pre podnikateľov je uvedený v prílohe tejto práce.

Za všeobecné náležitosti účtovnej závierky právnických osôb podnikateľov, sa považujú údaje ako obchodné meno, IČO, deň ku ktorému sa účtovná závierka zostavuje, deň jej zostavenia, obdobie za ktoré sa zostavuje a podpisový záznam štatutárneho orgánu účtovnej jednotky. V roku 2013 Ministerstvo financií SR vydalo vo Finančnom spravodajcovi opatrenie ktorým sa ustanovujú podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahovom vymedzení položiek individuálnej účtovnej závierky a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie pre mikro účtovné jednotky. Podobné opatrenia boli vypracované aj pre malé účtovné jednotky, a takisto pre veľké účtovné jednotky spoločne so subjektmi verejného záujmu. Tieto opatrenia majú za cieľ určiť jednotný rámec pravidiel pri zostavovaní účtovných závierok a mikro účtovným jednotkám zjednodušiť proces zostavovania účtovných závierok. V podmienkach Českej

republiky je pre mikro účtovné jednotky určité zjednodušenie zostavovania súvahy v skrátenom rozsahu. Avšak výkaz ziskov a strát musí každá účtovná jednotka ktorá je obchodnou spoločnosťou zostavovať v plnom rozsahu.

Čo sa týka uplatňovania IFRS tak v ZoÚ ČR je podľa § 19a ods. 1 povinnosť zostavovať účtovnú závierku v súlade s nimi stanovená len pre účtovné jednotky ktoré sú obchodnou spoločnosťou a zároveň sú emitentom cenných papierov, ktoré sú prijaté na obchodovanie na európskom regulovanom trhu. V prípade že investičné CP už nie sú obchodovateľné na žiadnom z európskych regulovaných trhov, účtovná jednotka rozhodne o použití IFRS až do konca účtovného obdobia, kedy CP prestali byť obchodovateľné. Naproti tomu v podmienkach ZoÚ SR sú pevne stanovené podmienky ktoré účtovné jednotky musia pri zostavovaní účtovnej závierky postupovať podľa medzinárodných štandardov finančného vykazovania. Takýmito účtovnými jednotkami sú napríklad: banky, správcovské spoločnosti, poisťovne okrem zdravotnej poisťovne, obchodné spoločnosti ktoré spĺňajú veľkostné kritériá, burza cenných papierov a iné. Slovenský zákon o účtovníctve navyše dáva niektorým účtovným jednotkám možnosť voľby pri uplatňovaní IFRS. Možnosť voľby podľa § 17a ods. 3 ZoÚ SR majú napríklad účtovné jednotky ktoré emitovali CP a tie boli prijaté na obchodovanie na regulovanom trhu, platobné inštitúcie, inštitúcie elektronických peňazí a iné. Rovnako sa zákony o účtovníctve oboch krajín rozchádzajú pri zostavovaní konsolidovanej účtovnej závierky. Kým v Slovenskej republike musí byť každá KÚZ zostavená podľa medzinárodných štandardov finančného vykazovania, v Českej republike majú účtovné jednotky na výber. Povinnosť zostavovať účtovnú závierku podľa IFRS má len tá skupina účtovných jednotiek, v ktorej materská účtovná jednotka je emitentom cenných papierov.

Aj keď je naša práca primárne zameraná na účtovné jednotky ktoré sú podnikateľmi, pre ilustráciu uvádzame aj informácie o konsolidovanej účtovnej závierke na úrovni štátu. V ČR sa od roku 2014 zostavujú účtovné výkazy za konsolidovaný celok Česká republika. Vďaka tomuto kroku, ktorý zvyšuje prehľadnosť a otvorenosť verejnej správy si môže každý občan pozrieť ako sa darí jeho krajine po finančnej stránke. Celý proces konsolidácie je bližšie popísaný vo vyhláske Ministerstva financií Českej republiky č. 312/2014 Sb. o podmienkach zostavenia účtovných výkazov za Českú republiku (konsolidačná vyhláska štátu). Ako je vidno z obrázku č. 1 konsolidovaný celok Česká republika v roku 2018 tvorilo 18 155 účtovných jednotiek ktorých členenie je takisto vyjadrené v obrázku.

Zo súhrnného výkazu majetku a záväzkov štátu Česká republika sa môžu občania dozvedieť napríklad v akej výške má štát aktíva, či je majetok štátu krytý cudzími zdrojmi a mnoho ďalších informácií. Zo súhrnného výkazu nákladov a výnosov štátu ČR sa naopak môžu občania dozvedieť či v poslednom roku štát hospodáril so ziskom alebo stratou, čo bolo najväčším príjmom štátneho rozpočtu a naopak na ktoré položky štát najviac minul. Najväčšie výnosy mala Česká republika v roku 2018 zo sociálneho poistenia a z dane z pridanej hodnoty. Najväčšie náklady v tom istom ÚO boli náklady na transfery a mzdové náklady. Stručný prehľad ostatných dôležitých hodnôt je vyčíslený v obrázku č. 2.

Slovenská republika takisto zostavuje podľa zákona o účtovníctve súhrnnú účtovnú závierku verejnej správy. Do súhrnného celku bolo za rok 2018 zahrnutých 8157 účtovných jednotiek. Ministerstvo financií SR postupovalo v súlade s Opatrením Ministerstva financií Slovenskej republiky ktorým sa ustanovujú podrobnosti o metódach a postupoch konsolidácie vo verejnej správe a podrobnosti o usporiadaní a označovaní položiek konsolidovanej účtovnej závierky ústrednej správy. Základné údaje pre účel porovnania s Českou republikou sú obsiahnuté v obrázku č. 3.

Obrázok č. 1 - Počet subjektov v konsolidovanom celku Česká republika

	2018	2017
Příspěvkové organizace	10 347	10 345
Územní samosprávné celky, dobrovolné svazky obcí, Regionální rady regionů soudržnosti	7 039	7 041
Obchodní korporace, státní podniky, veřejné výzkumné instituce aj.	484	468
Organizační složky státu a státní fondy	285	284
Celkem	18 155	18 138

Zdroj: MF

Zdroj: mfer.cz. 2020. Zpráva o účetních výkazech za Českou republiku za účetní období roku 2018 [online]

Obrázok č. 2 – Prehľad hodnôt z účtovných výkazov za ČR (v mld. Kč)

Hodnoty ze souhrnného výkazu majetku a závazků státu	2018	2017	Meziroční změna v %	Trend
Aktiva netto	5 451,3	5 199,9	4,8	↗
Stálá aktiva	4 144,9	3 974,0	4,3	↗
Oběžná aktiva	1 306,5	1 225,9	6,6	↗
Pasiva	5 451,3	5 199,9	4,8	↗
Vlastní kapitál	2 265,6	2 129,8	6,4	↗
Cizí zdroje	3 185,7	3 070,1	3,8	↗
Hodnoty ze souhrnného výkazu nákladů a výnosů státu				
Celkové výnosy	2 691,0	2 523,1	6,7	↗
Celkové náklady	2 539,5	2 336,2	8,7	↗
Konsolidovaný výsledek hospodaření běžného účetního období	148,9	180,7	-17,6	↘

Zdroj: MF

Zdroj: mfer.cz. 2020. Zpráva o účetních výkazech za Českou republiku za účetní období roku 2018

Obrázok č. 3 - Prehľad údajov zo súhrnnej ÚZ verejnej správy SR

SÚVAHA K 31. 12. 2018 (v tis. eur)			
AKTÍVA		2018	2017
MAJETOK (A+B+C)		66 694 805	65 179 662
A.	Neobežný majetok (A.I. až A.III.)	53 423 373	52 218 824
A.I.	Dlhodobý nehmotný majetok	715 604	811 477
A.II.	Dlhodobý hmotný majetok	46 433 585	44 962 577
A.III.	Dlhodobý finančný majetok	6 274 184	6 444 770
B.	Obežný majetok (B.I. až B.V.)	12 800 371	12 459 387
B.I.	Zásoby	1 933 881	1 899 656
B.II.	Zúčtovanie medzi subjektmi verejnej správy	819 288	767 442
B.III.	Pohľadávky	6 400 990	5 704 300
B.IV.	Finančné účty a krátkodobý finančný majetok	3 634 653	4 085 810
B.V.	Poskytnuté návratné finančné výpomoci	11 559	2 179
C.	Časové rozlíšenie	471 061	501 451
PASÍVA		2018	2017
VLASTNÉ IMANIE A ZÁVÄZKY (A+B+C)		66 694 805	65 179 662
A.	Vlastné imanie (A.I až A.III.)	-23 760 933	-19 962 428
A.I.	Oceňovacie rozdiely	87 424	36 253
A.II.	Výsledok hospodárenia (A.II.1.+A.II.2.)	-24 028 940	-20 191 827
A.II.1.	Nevysporiadaný výsledok hospodárenia min. rokov	-19 515 642	-17 093 367
A.II.2.	Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie	-4 513 298	-3 098 460
A.III.	Podiely iných účtovných jednotiek	180 582	193 146
B.	Závazky, rezervy, bankové úvery a výpomoci (B.I až B.IV.)	82 033 519	76 854 448
B.I.	Rezervy	31 676 641	26 592 243
B.II.	Zúčtovanie medzi subjektmi verejnej správy	741 405	630 147
B.III.	Závazky	41 784 421	40 809 522
B.IV.	Bankové úvery a výpomoci	7 831 051	8 822 536
C.	Časové rozlíšenie	8 422 219	8 287 643

Zdroj: mfsr.sk. 2020. Súhrnná účtovná závierka verejnej správy za rok 2018 [online]

Od skutočností ktoré účtovná jednotka vykáže v účtovnej závierke závisí to, či splní podmienky na povinné overenie účtovnej závierky audítorom. Z tabuľky č. 7 je vidno že zákony sa pri stanovení povinnosti auditu značne odlišujú.

Tabuľka č. 7 - Stanovenie povinnosti mať ÚZ overenú audítorom

Slovenská republika ¹³	Česká republika ¹⁴
1. celková suma majetku presiahla 2 000 000€ 2. čistý obrat presiahol 4 000 000€ 3. priemerný prepočítaný počet zamestnancov v jednom účtovnom období presiahol 30	Veľké účtovné jednotky s výnimkou vybraných ÚJ, ktoré nie sú subjektmi verejného záujmu
Obchodná spoločnosť a družstvo, ktorých cenné papiere sú prijaté na obchodovanie na regulovanom trhu	Stredné účtovné jednotky
Účtovná jednotka, ktorej túto povinnosť ustanovuje osobitný predpis	Malé účtovné jednotky, ak sú akciovými spoločnosťami alebo zvereneckými fondami podľa občianskeho zákonníka a k súvahovému dňu účtovného obdobia, za ktoré sa účtovná závierka overuje, a účtovného obdobia bezprostredne predchádzajúceho, prekročili alebo už dosiahli aspoň jednu z uvedených hodnôt 1. aktíva celkom 40000000 Kč, 2. ročný úhrn čistého obratu 80000000 Kč, 3. priemerný počet zamestnancov v priebehu účtovného obdobia 50
ÚJ, ktorá zostavuje účtovnú závierku podľa § 17a (IFRS), pričom audítor musí overiť, či účtovná jednotka nad ktorou sa nevykonáva dohľad podľa osobitných predpisov má údaje vo výkaze vybraných údajov z účtovnej závierky v súlade s účtovnou závierkou zostavenou podľa § 17a	Ostatné malé účtovné jednotky, ak k súvahovému dňu účtovného obdobia, za ktoré sa účtovná závierka overuje, a ÚO bezprostredne predchádzajúceho, prekročili alebo už dosiahli aspoň dve z uvedených hodnôt 1. aktíva celkom 40000000 Kč, 2. ročný úhrn čistého obratu 80000000 Kč, 3. priemerný počet zamestnancov v priebehu účtovného obdobia 50

V právnom systéme obidvoch krajín je povinnosť mať účtovnú závierku overenú audítorom stanovená viacerými zákonmi, avšak z pohľadu našej práce zohľadňujeme len zákony o účtovníctve. Z uvedeného vyplýva že v obidvoch krajinách je oveľa viac účtovných jednotiek, ktoré musia mať ÚZ overenú audítorom avšak túto povinnosť im stanovuje iný zákon než je zákon o účtovníctve.

¹³ Zákon č. 431/2002 Zb. o účtovníctve v znení neskorších predpisov – § 19

¹⁴ Zákon č. 563/1991 Sb. o účtovníctve v znení neskorších predpisov – § 20

3.4 Oceňovanie

V ďalšej časti sa zákony o účtovníctve venujú oceňovaniu. Pri oceňovacích veličinách sa zákony mierne odlišujú. Základné oceňovacie veličiny podľa zákonov o účtovníctve sú v nižšie uvedenej tabuľke.

Tabuľka č. 8 - Oceňovacie veličiny

Oceňovacie veličiny podľa ZoÚ SR ¹⁵	Oceňovacie veličiny podľa ZoÚ ČR ¹⁶
Obstarávacia cena	Obstarávacia cena
Vlastné náklady	Vlastné náklady
Menovitá hodnota	Menovitá hodnota
Reálna hodnota	Reálna hodnota
-	Reprodukčná obstarávacia cena

V podmienkach Slovenskej republiky bola od roku 2016 zrušená ako oceňovacia veličina reprodukčná obstarávacia cena. Takisto sa novelou rozšírila definícia obstarávacej ceny. Podľa § 25 ods. 6a ZoÚ SR sa obstarávacou cenou rozumie cena, za ktorú sa majetok obstaral vrátane nákladov súvisiacich s obstaraním a všetky zníženia tejto obstarávacej ceny. V § 25 ods. 5a ZoÚ ČR je obstarávacia cena definovaná ako cena, za ktorú bol majetok obstaraný a náklady súvisiace s jeho obstaraním.

Tabuľka č. 9 – Oceňovanie obstarávacou cenou

ZoÚ SR ¹⁷	ZoÚ ČR ¹⁸
Hmotný majetok s výnimkou hmotného majetku vyrobeného vlastnou činnosťou	Hmotný majetok s výnimkou hmotného majetku vyrobeného vlastnou činnosťou
Zásoby s výnimkou zásob vytvorených vlastnou činnosťou	Zásoby s výnimkou zásob vytvorených vlastnou činnosťou
Podiely na základnom imaní obchodných spoločností, deriváty a cenné papiere okrem tých na ktoré platia ustanovenia o uplatňovaní reálnej hodnoty	Podiely, cenné papiere a deriváty
Pohľadávky pri odplatnom nadobudnutí alebo pohľadávky nadobudnuté vkladom do základného imania	Pohľadávky pri odplatnom nadobudnutí alebo pohľadávky nadobudnuté vkladom do základného imania

¹⁵ Zákon č. 431/2002 Zb. o účtovníctve v znení neskorších predpisov – § 25

¹⁶ Zákon č. 563/1991 Sb. o účtovníctve v znení neskorších predpisov – § 25

¹⁷ Zákon č. 431/2002 Zb. o účtovníctve v znení neskorších predpisov – § 25 ods. 1a

¹⁸ Zákon č. 563/1991 Sb. o účtovníctve v znení neskorších predpisov – § 25 ods. 1

Nehmotný majetok s výnimkou nehmotného majetku vytvoreného vlastnou činnosťou	Nehmotný majetok s výnimkou nehmotného majetku vytvoreného vlastnou činnosťou
Závazky pri ich prevzatí	

Ďalšou oceňovacou veličinou sú vlastné náklady ktoré vyjadrujú náklady vynaložené na výrobu, popřípadě aj nepriame náklady, ktoré sa vzťahujú k výrobe. Podľa § 25 ods. 1b ZoÚ SR sa vlastnými nákladmi oceňuje hmotný majetok, zásoby a nehmotný majetok, pokiaľ ich účtovná jednotka vytvorila vlastnou činnosťou. Vlastnými nákladmi sa oceňujú aj príchovky a prírastky zvierat. V podmienkach Českej republiky je podľa § 25 ods. 1 oceňovanie vlastnými nákladmi totožné so Slovenskou republikou.

Menovitá hodnota je oceňovacia veličina ktorá sa používa podľa § 25 ods. 1c pri oceňovaní peňažných prostriedkov a cenín, pohľadávok pri ich vzniku a záväzkoch pri ich vzniku. V podmienkach Českej republiky sa menovitá hodnota používa v totožných prípadoch. Oceňovacia veličina ktorá v Slovenskej republike chýba je reprodukčná obstarávací cena. V ZoÚ ČR je definovaná v § 25 ods. 5b ako cena za ktorú by bol majetok obstaraný v čase, keď sa o ňom účtuje. Reprodukčnou obstarávacou cenou sa v ČR oceňuje majetok ktorý účtovná jednotka získala bezodplatným nadobudnutím s výnimkou peňazí a cenín, v podmienkach Slovenskej republiky sa v tomto prípade použije reálna hodnota. Reprodukčnou obstarávacou cenou sa ocení takisto majetok, ktorý bol vytvorený vlastnou činnosťou ale náklady použité na jeho vytvorenie nie je možné zistiť.

Pojmu reálna hodnota sa táto práca venovala už v časti *1.3.1 Vývoj zákona č. 431/2002 Zb. o účtovníctve od roku 2014*. V tejto časti práce bolo vysvetlené, ktoré ceny môžu byť považované za reálnu hodnotu v podmienkach Slovenskej republiky, v Českej republike sú ceny ktoré môžu byť reálnou hodnotou takmer totožné podľa § 27 ods. 3 ZoÚ ČR. V prvej časti sme takisto opísali spôsob oceňovania virtuálnych mien ktoré v ZoÚ ČR chýbajú. Reálna hodnota sa v Slovenskej republike použije napríklad pri ocenení majetku ktorý bol preradený z osobného vlastníctva, majetku ktorý bol novozistený pri inventarizácii, cenných papierov ktoré sú určené na obchodovanie alebo komodít s ktorými sa obchoduje na verejnom trhu.

V Českej republike sa reálna hodnota použije napríklad na ocenenie cenných papierov ktoré predstavujú účasť v ovládanej osobe, deriváty alebo pohľadávky ktoré sú určené na obchodovanie. Zákon o účtovníctve v SR nariaďuje účtovným jednotkám oceniť majetok a záväzky vždy k určitému dňu a to buď ku dňu uskutočnenia účtovného prípadu

alebo ku dňu ku ktorému sa zostavuje ÚZ alebo v iný deň v priebehu ÚJ ak to vyžaduje osobitný predpis. V zákone o účtovníctve v Českej republike je deň ocenenia definovaný ako okamih, v ktorom sa uskutočňuje účtovný prípad. Dňom ocenenia môže byť aj okamih na konci účtovného obdobia alebo iný okamih, v ktorom sa zostavuje účtovná závierka. Podľa toho kedy ocenenie nastane je členené na prvotné a následné.

V prípade, že účtovná jednotka ku dňu ku ktorému sa zostavuje ÚZ prepočítava majetok a záväzky v cudzej mene, na Slovensku sa robí prepočet buď referenčným kurzom určeným alebo vyhláseným Európskou centrálnou bankou alebo kurzom vyhláseným Národnou bankou Slovenska. V prípade Českej republiky je to kurzom devízového trhu vyhláseným Českou národnou bankou. V podmienkach Českej republiky sa problematikou oceňovania navyše venuje aj zákon č. 151/1997 Sb. o oceňovaní majetku v znení neskorších predpisov. Tento zákon rieši špecifické prípady ktoré nie sú riešené v zákone o účtovníctve. V podmienkach Slovenskej republiky sa problematike oceňovania venuje vyhláška Ministerstva spravodlivosti o stanovení všeobecnej hodnoty majetku.

3.5 Inventarizácia, účtovná dokumentácia a úschova účtovných záznamov

Účtovne jednotky inventarizáciou zisťujú skutočný stav majetku a záväzkov a overujú či skutočný stav zodpovedá stavu v účtovníctve. Inventarizáciu je účtovná jednotka povinná vykonať ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka ako riadnu alebo mimoriadnu. Podľa zákona o účtovníctve v Českej republike môžu priebežnú inventarizáciu účtovné jednotky vykonávať iba v prípade zásob, ktoré rozlišujú podľa druhov alebo podľa miesta jeho uloženia alebo hmotne zodpovedných osôb a ďalej u dlhodobého hmotného majetku, ktorý, vzhľadom na funkciu ktorú plní v ÚJ, je stále v pohybe a nemá stále miesto uloženia. Termín tejto inventarizácie si stanoví samotná účtovná jednotka.

Obidva zákony zhodne rozlišujú medzi fyzickou inventúrou a dokladovou inventúrou. Takisto sa zákony zhodujú aj pri definícii pojmu inventúrny súpis ktorý definujú ako účtovný záznam, ktorý zabezpečuje preukázateľnosť účtovníctva. Povinné náležitosti inventúrneho súpisu podľa § 30 ods. 2 ZoÚ SR sú napríklad obchodné meno alebo názov ÚJ, deň začatia inventúry, deň ku ktorému bola inventúra vykonaná a deň skončenia inventúry, zoznam záväzkov a ich ocenenie a meno a priezvisko osoby zodpovednej za zistenie skutočného stavu majetku. V ČR sú povinné náležitosti inventúrneho súpisu podľa

§ 30 ods. 7 ZoÚ ČR podobné slovenským, avšak za povinnú náležitosť sa nepokladá napríklad informácia o mieste uloženia majetku ktorá je v podmienkach SR povinná.

Zákon o účtovníctve SR, na rozdiel od českého zákona o účtovníctve definuje aj inventarizačný zápis. Inventarizačný zápis je takisto účtovný záznam, ktorým účtovná jednotka preukazuje vecnú správnosť účtovníctva, takisto ako inventúrny súpis musí obsahovať určité povinné náležitosti. Týmto povinnými náležitosťami sú obchodné meno, sídlo, výsledky vyplývajúce z porovnania skutočného a účtovného stavu, výsledky vyplývajúce z posúdenia reálnosti ocenenia majetku a záväzkov a podpis zodpovednej osoby. Pod pojmom účtovné záznamy rozumieme účtovné doklady, účtovné zápisy, účtovné knihy, odpisový plán, inventúrne súpisy, účtový rozvrh, účtovná závierka a výročná správa. Podľa slovenského zákona o účtovníctve môžu mať účtovný záznam písomnú alebo technickú formu. Pri písomnej forme je účtovný záznam vykonaný rukopisom, písacím strojom, tlačiarenskými alebo reprografickými technikami a musí byť čitateľný.

Technická forma účtovného záznamu je vykonaná najmä elektronickým spôsobom. ZoÚ ČR definuje aj tretiu formu a to zmiešanú. O zmiešanú formu účtovného záznamu sa jedná v prípade, keď účtovný záznam v písomnej forme obsahuje totožné informácie ako v technickej forme, ktoré sú ale nečitateľné a ktorý umožňuje jeho prevedenie do formy v ktorej bude jeho obsah čitateľný. Uchovávanie účtovných záznamov je v oboch krajinách stanovené mierne odlišne.

Tabuľka č. 10 - Doba uchovávania účtovných záznamov

Doba uchovávania účtovných záznamov podľa ZoÚ SR¹⁹	Doba uchovávania účtovných záznamov podľa ZoÚ ČR²⁰
Účtovná závierka, výkazy vybraných údajov pri účtovnej závierke podľa IFRS a výročná správa sa uchovávajú počas 10 rokov nasledujúcich po roku, ktorého sa týkajú	Účtovná závierka a výročná správa po dobu 10 rokov od konca ÚO ktorého sa týkajú
Účtovné doklady, účtovné knihy, zoznamy účtovných kníh, zoznamy číselných znakov alebo iných symbolov, odpisový plán, inventúrne súpisy a inventarizačné zápisy počas 10 rokov nasledujúcich po roku, ktorého sa týkajú	Účtovné doklady, účtovné knihy, odpisové plány, inventúrne súpisy, účtový rozvrh po dobu 5 rokov od konca ÚO ktorého sa týkajú
Účtovné záznamy ktoré sú nositeľmi informácie týkajúcej sa spôsobu vedenia účtovníctva a ktorými ÚJ dokladuje formu vedenia účtovníctva počas 10 rokov nasledujúcich po roku, ktorého sa týkajú	Účtovné záznamy ktorými ÚJ dokladujú vedenie účtovníctva po dobu 5 rokov od konca ÚO ktorého sa týkajú

¹⁹ Zákon č. 431/2002 Zb. o účtovníctve v znení neskorších predpisov – § 35 ods. 3

²⁰ Zákon č. 563/1991 Sb. o účtovníctve v znení neskorších predpisov – § 31 ods. 2

Ostatné účtovné záznamy počas doby určenej v registratúrnom pláne účtovnej jednotky tak, aby neboli porušené ostatné ustanovenia tohto zákona a osobitných predpisov	
--	--

V obidvoch krajinách sa uchovávaním účtovnej dokumentácie bližšie venujú zákony o archívnictve.

3.6 Záverečné ustanovenia zákonov o účtovníctve

V záverečných ustanoveniach zákonov oboch krajín sa uvádzajú priestupky ktorých sa môže ÚJ dopustiť. V Českej republike sa porušenie zákona o účtovníctve nazýva priestupok v podmienkach Slovenskej republiky zákon používa pojem správny delikt. V obidvoch prípadoch sa tým rozumie to isté konanie resp. opomenutie konania účtovnej jednotky. Samozrejme pojmy priestupok a správny delikt sa používajú aj pri porušení iných zákonov ako zákonov o účtovníctve.

Zoznam priestupkov ktorých sa účtovná jednotka môže dopustiť je pomerne obsiahly. Vo všeobecnosti sa delí na dve skupiny priestupkov. Prvá skupina, kedy účtovná jednotka opomenula konanie ktoré jej ukladal zákon a tým sa dopustila priestupku. Patrí sem napríklad nezostavenie účtovnej závierky, neotvorenie a následné neuzavretie účtovných kníh, neuloženie dokumentov do registra respektíve, do centrálného systému účtovných informácií v podmienkach Českej republiky, nezverejnenie výročnej správy, neoverenie ÚZ audítorom a podobne. Druhá skupina, kedy účtovná jednotka vlastným či už úmyselným alebo neúmyselným konaním porušila zákon.

Sem patrí napríklad vedenie účtovných záznamov mimo účtovných kníh, účtovanie o skutočnostiach ktoré v skutočnosti nenastali alebo prechod medzi účtovnými sústavami počas účtovného obdobia. Samozrejme protiprávných konaní ktorých sa môže účtovná jednotka dopustiť je ďaleko viac. Niektoré priestupky sú predmetom iných zákonov, napríklad trestného zákona a preto nie sú predmetom tejto práce. Zákony o účtovníctve sa rozchádzajú aj pri stanovení výšky pokuty za jednotlivé správne delikty.

Tabuľka č. 11 - Stanovenie výšky pokuty za porušenie zákona

Slovenská republika ²¹	Česká republika ²²
-----------------------------------	-------------------------------

²¹ Zákon č. 431/2002 Zb. o účtovníctve v znení neskorších predpisov - § 38 ods. 2

²² Zákon č. 563/1991 Zb. o účtovníctve v znení neskorších predpisov - § 37a ods. 4

Za nezostavenie účtovnej závierky, vykonávanie účtovných zápisov mimo účtovných kníh, účtovanie o falošných skutočnostiach a nezaúčtovanie skutočností ktoré sú predmetom účtovníctva do výšky 3 000 000 €	Za nezostavenie účtovnej závierky, nezostavenie ÚZ k určenému dňu, nevyhotovenie výročnej správy, neúčtovanie o skutočnostiach ktoré sú predmetom účtovníctva alebo účtovanie o falošných skutočnostiach vo výške 6% z hodnoty aktív
Za neoverenie účtovnej závierky audítorom, nevytvorenie výboru pre audit a neotvorenie a neuzavretie účtovných kníh do výšky 2% z sumy majetku najviac však do výšky 1 000 000 €	Za neoverenie účtovnej závierky a výročnej správy audítorom, nezverejnenie účtovnej závierky, nearchivovanie účtovných záznamov, nezostavenie správy o platbách, vedenie účtovníctva v rozpore s účtovnými metódami vo výške 3% z hodnoty aktív
Za účtovanie v nepovolennej sústave účtovníctva, nedodržanie zákonnej lehoty o uchovávaní účtovných záznamov, porušenie ustanovení zákona týkajúcich sa oceňovania a opravy účtovného záznamu do výšky 2% zo sumy majetku najviac však do výšky 1 000 000 €	Za nezostavenie konsolidovanej účtovnej závierky, výročnej správy, konsolidovanej správy o platbách, neoverenie KÚZ audítorom vo výške 3% z hodnoty konsolidovaných aktív
Za porušenie povinnosti viesť účtovníctvo správne, zrozumiteľne, preukázateľne a spôsobom ktorý zaručuje jeho trvácnosť vo výške 2% zo sumy majetku najviac do výšky 1 000 ak toto porušenie neovplyvnilo skutočnosti vykázané v ÚZ	Za nevloženie účtovných záznamov do centrálného systému účtovných informácií štátu vo výške 5 000 Kč

ZÁVER:

V našej práci sme zhodnotili rozdiely, ktoré sú medzi zákonnou úpravou účtovníctva v Slovenskej a Českej republike. Zbližovanie účtovných zásad na nadnárodnej úrovni môže spôsobiť, že účtovníctvo v Českej a Slovenskej republike, ktoré bolo dlhú dobu jednotné sa znovu zjednotí. V prípade smerníc, ktoré sú presadzované orgánmi Európskej únie majú členské štáty možnosť výberu. Avšak pri nariadeniach, na ktoré je možné právne odvolanie pred národnými súdmi takáto možnosť nie je. Samotná myšlienka harmonizovať účtovné výkazy aby mali porovnateľný obsah na celom svete má určite svoje opodstatnenie a v mnohých oblastiach môže byť prínosom. To, kedy však k úplnej harmonizácii dôjde, a či vôbec, je však otázka budúcnosti.

Hlavný cieľ diplomovej práce bol zhodnotiť rozdiely v právnej úprave účtovníctva v oboch krajinách. Medzi hlavné rozdiely patrí zriadenie registra v Slovenskej republike. Register je veľmi pomocný nástroj pri získavaní informácií z účtovníctva. Prístup k informáciám je rýchly a prehľadný. Rozdiely v zákonoch o účtovníctve sú viditeľné aj pri triedení účtovných jednotiek do veľkostných skupín. V podmienkach Českej republiky je definovaných viac veľkostných skupín. V nadväznosti na veľkostné rozdelenie účtovných jednotiek, vzniká stredným a veľkým účtovným jednotkám v Českej republike povinnosť zostaviť prehľad o peňažných tokoch a prehľad o zmenách vlastného kapitálu. V Slovenskej republike musia tieto prehľady zostavovať veľké účtovné jednotky a subjekty verejného záujmu. Rozdelenie podľa veľkostných parametrov, ktoré sa týka skupín účtovných jednotiek nájdeme iba v českom zákone o účtovníctve. V Českej republike malá skupina účtovných jednotiek nemusí zostavovať konsolidovanú účtovnú závierku.

Pri zostavovaní konsolidovanej účtovnej závierky v Slovenskej republike, musia všetky materské účtovné jednotky postupovať podľa IFRS. V Českej republike má materská účtovná jednotka možnosť výberu, či pri zostavovaní konsolidovanej účtovnej závierky bude postupovať podľa IFRS alebo nie. Povinnosť postupovať podľa IFRS má materská účtovná jednotka len v prípade ak je emitentom investičných cenných papierov. Rozdiely pri uplatňovaní IFRS sú badateľné aj pri zostavovaní individuálnej účtovnej závierky. Ďalšie významné rozdiely v zákonoch o účtovníctve sú pri triedení účtovných jednotiek pod pojem subjekt verejného záujmu. V Slovenskej republike sa za subjekt verejného záujmu považuje oveľa viac účtovných jednotiek a navyše sú stanovené aj veľkostné kritériá pre obchodné

spoločnosti. V oblasti oceňovania sa zákony odlišujú v oceňovacích veličinách. Pri používaní jednotlivých oceňovacích veličín sú v zákonoch takisto značné rozdiely.

Za ďalší významný rozdiel považujeme možnosť účtovania v sústave jednoduchého účtovníctva. V Českej republike je jednoduché účtovníctvo určené len pre zákonom stanovené právnické osoby, v podmienkach Slovenskej republiky môžu v sústave jednoduchého účtovníctva účtovať aj fyzické osoby. Rozdiel medzi zákonmi o účtovníctve je aj v dobe uchovávania účtovných dokladov, účtovných kníh a inventúrnych súpisov. V Slovenskej republike sú účtovné jednotky povinné ich uchovávať po dobu desať rokov, v Českej republike je táto doba len päť rokov.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY:

Knižné publikácie a záverečné práce

1. BAŠTINCOVÁ, Anna. 2016. *Účtovníctvo a dane právnických osôb*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2016. 260 s. ISBN: 978-80-8168-398-5
2. BŘEZINOVÁ, Hana. 2016. *Finanční účetnictví*. Znojmo : Soukromá vysoká škola ekonomická Znojmo., 2016. 158 s. ISBN: 978-80-87314-82-1
3. DVOŘÁKOVÁ, Dana. 2011. *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS*. Brno : Computer Press a. s., 2011. 327 s. ISBN: 978-80-251-3652-2
4. FÁBRY, Branislav. – KASINEC, Rudolf. – TURČAN, Martin. 2019 *Teória práva*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2019. 324 s. ISBN: 978-80-7160-506-5
5. FARKAŠ, Richard. 2013. *Účtovná závierka obchodných spoločností v Slovenskej republike*. Bratislava : Iura Edition, spol. s. r. o., 2013. 248 s. ISBN: 978-80-8078-558-1
6. HOLUB, Dušan. a kol. 2016. *Základy práva pre ekonómov*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2016. 355 s. ISBN: 978-80-8168-513-2
7. HORNICKÁ, Retnáta. 2018. *Konsolidovaná účtovná závierka I*. Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, 2018. 148 s. ISBN: 978-80-225-4537-2
8. IGNÁCOVÁ, Zuzana. *Účtovníctvo podnikateľských subjektov podľa slovenského a českého práva (analýza, porovnanie a zhodnotenie) diplomová práca*. Školiteľ : František Maděra. Bratislava, 2014. 83 s
9. KRÁĽOVIČ, Jozef – VLACHYNSKÝ, Karol. 2011. *Finančný manažment*. Bratislava: Iura Edition, spol s. r. o., 2011. 468 s. ISBN: 978-80-8078-356-3
10. KLUSOVÁ, Hana. *Všeobecné účetní zásady a jejich aplikace bakalárska práca*. Školiteľ : Jaroslav Sedláček. Brno, 2019. 51 s
11. LISÝ, Ján. a kol. 2016. *Ekonómia*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2016. 624 s. ISBN: 978-80-7552-275-7
12. MANOVÁ, Eva. – NIŽNÍKOVÁ, Zuzana. – FERANEOVÁ, Adela. 2016 *Podvojně účtovníctvo podnikateľských subjektov*. Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, 2016. 265 s. ISBN: 978-80-225-4361-3
13. MÁZIKOVÁ, Katarína. – ONDRUŠOVÁ, Lucia. – SENEŠI, Norbert. 2016 *Účtovníctvo vlastníckych transakcií*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2016. 236 s. ISBN: 978-80-8168-501-9

14. MEJZLÍK, Ladislav. 2006 *Účetní informační systém*. Praha : Oeconomica : Vysoká škola ekonomická, 2006. 173 s. ISBN: 80-245-1136-3
15. MEJZLÍK, Ladislav a kol. 2019 *Interpretace Národní účetní rady s praktickými příklady a komentáři*. Praha : GRADA Publishing a. s., 2006. 384 s. ISBN: 978-80-271-2800-6
16. PAKŠIOVÁ, Renáta, JANHUBA, Miloslav. 2012. *Teória účtovníctva v kontexte svetového vývoja*. Bratislava : Iura Edition, spol. s. r. o., 2012. 255 s. ISBN: 978-80-8078-445-4
17. ŠLOSÁROVÁ, Anna. a kol. 2016 *Účtovníctvo*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2016. 293 s. ISBN: 978-80-8168-444-9
18. ŠLOSÁROVÁ, Anna, BLAHUŠIAKOVÁ, Miriama. 2017. *Analýza účtovnej závierky*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2017. 440 s. ISBN: 978-80-8168-589-7
19. ŠÚŇ, Roman. Komparácia úpravy účtovníctva Slovenskej a Českej republiky diplomová práca. Školiteľ : Vladimír Surový. Bratislava, 2014. 72 s
20. TUMPACH, Miloš. 2008. *Manažérske a nákladové účtovníctvo*. Bratislava : Iura Edition, spol s. r. o., 2008. 253 s. ISBN: 978-80-8078-168-2

Právne predpisy:

Európska únia

21. Nariadenie Komisie č. 1126/2008 ktorým sa v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady č. 1606/2002 prijímajú určité medzinárodné účtovné štandardy.
22. Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/34/EÚ z 26. júna 2013 o ročných účtovných závierkach, konsolidovaných účtovných závierkach a súvisiacich správach.

Slovenská republika

23. Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov.
24. Zákon č. 431/2002 Zb. o účtovníctve v znení neskorších predpisov.
25. Zákon č. 659/2007 Zb. o zavedení meny euro v Slovenskej republike v znení neskorších predpisov.
26. Zákon č. 563/2009 Zb. o správe daní (daňový poriadok) v znení neskorších predpisov.
27. Opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky z 16. decembra 2012 č. 23054/2002-92,,ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej

účtovej osnove pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva, v znení neskorších predpisov.

28. Opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky z 3. decembra 2014 č. MF/23378/2014-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o individuálnej účtovnej závierke a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie pre malé účtovné jednotky.

Česká republika

29. Zákon č. 563/1991 Sb. o účtovníctve v znení neskorších predpisov.
30. Zákon č. 89/2012 Sb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov.
31. Vyhláška č. 500/2002 Sb., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 563/1991 Sb. o účtovníctve, v znení neskorších predpisov, pre účtovné jednotky, ktoré sú podnikateľmi účtujúcimi v sústave podvojného účtovníctva.
32. České účtovné štandardy pre účtovné jednotky, ktoré účtujú podľa vyhlášky č. 500/2002 Sb., v znení neskorších predpisov.

Elektronické zdroje:

33. ODBOR 75 – Výkazníctví státu. 2019. *Účetní výkazy za Českou republiku za účetní období roku 2018* [online]. Praha. [cit. 2020-03-20] Dostupné na internete: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/ucetnictvi-a-ucetnictvi-statu/ucetni-reforma-verejnych-financi-ucetnic/ucetni-vykaznictvi-statu/ucetni-vykazy-za-ceskou-republiku>
34. MFSR. 2019. *Účtovné závierky MFSR* [online]. Bratislava: [cit. 2020-03-20] Dostupné na internete: <https://www.mfsr.sk/financie/statne-vykaznictvo/uctovne-zavierky-mfsr/suhrnna-uctovna-zavierka/>
35. HAUZAROVÁ, Michaela. 2017. *Účetní zásady a principy* [online]. Praha : portal.pohoda.cz, 2017 [cit. 2020-05-11] Dostupné na internete: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ucetnictvi/ucetni-zasady-a-principy/>
36. PAŠEK, Milan. 2017. *Rozhovor s Alicí Šrámkovou- Konsolidovaná účetní závěrka* [online]. Praha : fucik.cz, 2017 [cit. 2020-05-11] Dostupné na internete: <https://www.fucik.cz/publikace/rozhovor-s-alici-sramkovou-konsolidovana-ucetni-zaverka/>

37. MULLEROVÁ, Libuša. 2020. *Účetní závěrka* [online]. Praha : Verlag Dashofer, 2020 [cit. 2020-05-11] Dostupné na internete: <https://www.uad.sk>

Články v zborníkoch a časopisoch:

38. MOZOLÁK, Milan. – VÉGHOVÁ, Jana. 2020. *Nové veľkostné kritériá zhoršia účtovanie.*, In Hospodárske noviny – Účtovníctvo 2020, Bratislava : MAFRA Slovakia a. s., 2020. č. 22. ISSN: 1335-4701
39. KRŠEKOVÁ, Marianna. 2016. *Oceňovanie zložiek účtovnej závierky podniku v kontexte uplatňovania účtovných zásad.*, In Recenzovaný zborník vedeckých prác – Financie, účtovníctvo, dane 2016 a ich právne aspekty so zameraním na súčasné problémy, Košice : Podnikovohospodárska fakulta, 2016, ISBN: 978-80-225-4334-7

PRÍLOHY

- Príloha č. 1 Rámcová účtová osnova pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva v SR
- Príloha č. 2 Rámcová účtová osnova pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva v ČR
- Príloha č. 3 Účtovná závierka spoločnosti Doka Drevo s. r. o.
- Príloha č. 4 Účtovná závierka spoločnosti Javořice a. s.
- Príloha č. 5 Výkaz vybraných údajov z individuálnej účtovnej závierky podľa § 17a – pre podnikateľov